

Vlaams
Parlement

vergadering **C151**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 1 maart 2018

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het verfijnen van de regelgeving in verband met minimum-pakketten in het onderwijs – 1059 (2017-2018)	3
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over een mogelijk nieuwe indeling van het academiejaar in het hoger onderwijs – 1038 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Jenne De Potter aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de plannen van de Vlaamse universiteiten om de academische kalender te hertekenen – 1044 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de mogelijke hervorming van het academiejaar – 1087 (2017-2018)	8
VRAAG OM UITLEG van Jo De Ro aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over traumabegeleiding van vluchtelingenkinderen door centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) – 1099 (2017-2018)	17
VRAAG OM UITLEG van Ingeborg De Meulemeester aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over onbetaalde schoolfacturen – 986 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over onbetaalde schoolrekeningen en de aanpak ervan – 990 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over kostenbeheersing in het onderwijs – 997 (2017-2018)	22

**VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het verfijnen van de regelgeving in verband met minimumpakketten in het onderwijs
– 1059 (2017-2018)**

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, de vrijheid van onderwijs ligt vast in onze Grondwet. Om te zorgen dat dat geen dode letter zou worden, is het belangrijk dat de regelgeving van het onderwijs in waarborgen voorziet.

Een van de waarborgen voor de vrijheid van onderwijs is het systeem van de minimumpakketten. Minimumpakketten geven scholen voor sommige klasgroepen meer lesuren dan waar ze volgens de gewone berekening recht op zouden hebben, omdat ze die op die manier in leven kunnen houden als garantie voor de vrije schoolkeuze.

Op dit ogenblik is de reële kost van minimumpakketten in ons onderwijs 16.660.494 euro. Dat blijkt uit het antwoord op mijn vraag nummer 93 van 7 november 2017. Het bedrag ligt min of meer in de lijn van de vorige jaren. Het is iets minder dan vorig jaar, maar meer dan het jaar daarvoor.

In 2010 merkte het Rekenhof echter al op dat het huidige berekeningssysteem voor minimumpakketten kan leiden tot ongewenste neveneffecten. Scholen met minimumpakketten halen er voordeel uit om kleine administratieve groepen op te richten of in stand te houden als ze er minimumpakketten voor kunnen krijgen. Tot voor kort kon men zelfs leerlingen weigeren om die groepen klein te houden. Gelukkig is dat nu in de regelgeving verboden.

Toch is de berekening van de minimumpakketten soms zo ruim dat de toegekende lesuren in andere groepen worden gebruikt. Een minimumpakket houdt er bijvoorbeeld geen rekening mee dat leerlingen van een kleine groep voor sommige vakken horizontaal of verticaal samen worden gezet met andere groepen. Ook wordt op het minimumpakket een gunstiger aanwendingspercentage toegepast dan op het aantal uren uit de gewone berekening. Minister, tijdens de vergadering van de commissie Onderwijs van 14 januari 2017 stelde u in uw antwoord op mijn vraag om uitleg dat een monitoring van het gebruik van de minimumpakketten zinvol zou zijn.

Een aanpassing van de afstandsnorm of van het minimum aantal leerlingen per graad lijkt vrij delicaat, maar een lineaire aanpassing van het te verwerven minimumpakket is misschien haalbaar zonder pedagogische problemen. Zelf heb ik enkele berekeningen gemaakt met concrete voorbeelden uit scholen. Een aanwending van 90 procent zou meer dan 5,5 miljoen euro uitsparen.

Minister, is er ondertussen een monitoring gebeurd van de berekening en de aanwending van de minimumpakketten? Zo ja, met welk resultaat? Acht u het zinvol om het systeem van de minimumpakketten te verfijnen zodat de extra middelen ook effectief worden gebruikt als waarborg voor de vrije schoolkeuze en om te vermijden dat ze oneigenlijk worden gebruikt voor pedagogisch comfort in andere groepen? Is de piste om het aanwendingspercentage van de minimumpakketten naar 90 procent te brengen, haalbaar zonder pedagogische problemen te veroorzaken?

De voorzitter: Minister Hilde Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer De Meyer, ik zal uw drie vragen samen beantwoorden. Minimumpakketten spelen een rol bij het garanderen van de vrije

schoolkeuze, naast bijvoorbeeld gunstiger rationalisatienormen voor scholen die aan een aantal voorwaarden voldoen. Het gaat om een forfaitair pakket of noodpakket aan uren-leraar als het resultaat van de normale berekening met de coëfficiëntenmethodiek onvoldoende is om te beantwoorden aan de wettelijke verplichting tot volledige en kwaliteitsvolle leerplanrealisatie.

Minimumpakketten worden toegekend via een relatief complexe berekening, die u terugvindt in omzendbrief SO 55 en worden enkel toegekend als scholen aan bepaalde voorwaarden voldoen. Zo moet er bijvoorbeeld per onderwijsvorm en per graad waarop het minimumpakket van toepassing is, een minimum aantal leerlingen zijn en moet uit de berekening blijken dat het minimumpakket voordeliger is dan de gewone berekening.

Over de jaren heen is de regelgeving op minimumpakketten wat verstrengd. Zo moet blijken dat het verschil tussen het minimumpakket en de normale regeling groot genoeg is – de zogenaamde spanningsvelden – en recentelijk werd geregeld dat minimumpakketten en volzetverklaringen niet compatibel zijn. Onder andere in de vergaderingen van 14 januari en 10 november 2016 hebben we uitgebreid gesproken over de minimumpakketten. Ik heb toen de resultaten van een eerste monitoringsoefening bezorgd. In concreto hebben we toen gekeken of scholen bewust programmaties hebben doorgevoerd om nadien een minimumpakket te krijgen. Dat bleek toen het geval voor 1 school op 82 scholen die een minimumpakket kregen.

Een tweede element dat we toen hebben bekeken, was of er afwending van uren gebeurde. Ook hiervoor konden we uit de databanken geen harde bewijzen trekken dat het ging om onverantwoorde afwending.

Het valt op dat de lijst van scholen die in aanmerking komen voor minimumpakketten, over de schooljaren heen relatief stabiel is gebleven. Ik verwijs hiervoor naar mijn antwoord op uw schriftelijke vraag nummer 93 van 7 november 2017. Wat de omvang van het minimumpakket betreft: uit niets blijkt dat die onredelijk hoog zou zijn. Een verlaging van het aantal uren van een minimumpakket of het aanpassen van het aanwendingspercentage kan dus wel degelijk een risico op ontoereikend pedagogisch comfort inhouden.

Als enkele jaren terug voor de minimumpakketten een aanwendingspercentage van 98,57 procent is ingevoerd, dan was dat niet omdat de pakketten te ruim waren, maar enkel en alleen vanuit budgettaire noodzaak, zoals trouwens ook voor alle andere bestaande aanwendingspercentages op de lerarenomkadering en de totale puntenenveloppe bestuurs- en ondersteunend personeel. Ik ben dan ook terughoudend om het aanwendingspercentage zonder meer terug te schroeven.

Het opvolgen van de aanwending van minimumpakketten is niet evident. Minimumpakketten maken immers deel uit van de uren voor lerarenomkadering, waarbij het principe van de vrije aanwending vooropstaat.

De bedoeling van de regeling inzake minimumpakketten is, wat mij betreft, zeker verdedigbaar, maar het is niet uitgesloten dat in sommige gevallen scholen er in hun studietoelaanbod en populatie bewust naar zouden kunnen streven om aan de voorwaarden voor minimumpakketten te voldoen. Mijnheer De Meyer, in die zin is uw vraag terecht. Ik sta dan ook zeker open voor het verder verfijnen van het systeem of het zoeken naar alternatieven die de vrije keuze kunnen waarborgen. Zoals ik ook vroeger aangaf, acht ik het niet opportuun om dit geïsoleerd te doen, maar denk ik dat het beter is daar rekening mee te houden in het globale nieuwe financieringsmodel dat voor het voltijds gewoon secundair onderwijs nodig is vanaf het schooljaar 2021-2022, bij de invoering van de nieuwe tweede graad van het secundair onderwijs.

De huidige berekening van het pakket uren-leraar voor de tweede en derde graad gebeurt op basis van parameters en van een studietoeraanbod dat niet meer strookt met de gemoderniseerde structuur – dat is dus de matrix. Ik heb mijn administratie de opdracht gegeven om pistes te verkennen voor een nieuwe financiering, rekening houdend met wat hierover in het masterplan staat: transparant, minder degressief, integratie van gelijke onderwijskansen (GOK), respect voor vrije keuze en budgetneutraal. Op wat dat in de toekomst voor de minimumpakketten zal betekenen, kan ik op dit ogenblik niet vooruitlopen omdat we die oefening nog aan het maken zijn.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, ik noteer vooral dat u zegt open te staan voor alternatieven en dat u op termijn binnen een globaal kader toch wel een aantal elementen verder wilt bekijken om na te gaan of er zinnigere alternatieven zijn.

Collega's, ik ben mij er ten volle van bewust dat dit een vrij gevoelige materie is.

Minister, u weet dat ik een paar accenten anders leg dan de vorige ministers en dan u in uw antwoord. Ik heb een aantal voorbeelden waarbij ik op basis van het urenpakket duidelijk kan bewijzen dat men heel royaal bedeed is en dat het geen enkel probleem vormt om een redelijk aantal procenten te besparen.

Collega's, als men in die scholen die werken met minimumpakketten, één of twee leerlingen méér heeft, krijgt men plotseling veel minder lestijden ter beschikking. Bovendien hebben de scholen die werken met minimumpakketten een gunstiger aanwendingspercentage voor die studierichtingen dan voor alle andere studierichtingen die worden georganiseerd en dan in alle andere scholen. Minister, indien u de zaak verder zou willen onderzoeken – en als parlements lid kunnen we daartoe initiatieven nemen – zou het mij interesseren te weten hoe het aantal leerlingen bij de start van het schooljaar in studierichtingen met lestijden de maanden daarna evolueert.

Een tweede zaak die mij in het bijzonder bezighoudt, is hoeveel lestijden van de gekregen lestijden voor de minimumpakketten er voor deze groep leerlingen effectief worden gebruikt. Ik weet uiteraard dat de regelgeving toestaat dat men die ook voor andere studierichtingen gebruikt. Maar het zou interessant zijn om daar meer zicht op te krijgen.

Samengevat, minister, noteer ik dat u zegt dat u dit op termijn in een breder kader wilt bekijken. Ik heb u nog een aantal elementen gegeven om dit verder te stofferen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik wil op deze Complimentendag zeggen dat buiten niet altijd wordt gezien dat wij hier hard werken. Men telt soms enkel de lege stoelen in de plenaire vergadering. Ik wil elk van jullie toch bedanken voor de inzet. Het lijkt mij op deze dag niet onbelangrijk dat we dat ook in dit gremium aan elkaar durven te zeggen.

Dat neemt niet weg dat hier een belangrijke vraag wordt gesteld over minimumpakketten. Ik deel de zorg van de heer De Meyer: we moeten wat meer zicht krijgen. Maar we hebben, als het gaat over de aanwending van middelen, natuurlijk een grotere bezorgdheid in het onderwijs. Ik wil ook, net als de heer De Meyer, weten of dit de meest zinvolle en beste manier is om die 16,6 miljoen euro aan te wenden. We weten dat de onderwijsbegroting 11,3 miljard euro bedraagt. Wij kunnen nog heel wat andere zaken opsommen waar we toch nog wel eens willen bekijken of de middelen die we aan de scholen geven worden gebruikt waarvoor ze

bestemd zijn. Dat lijkt mij een zeer interessante vraag om op veel zaken toe te passen: op de uren-leraar die we geven, op werkmiddelen die we geven.

Ik sluit mij absoluut aan bij de heer De Meyer: we moeten die transparantie genereren. In het kader van het garanderen van de vrije keuze moeten we zeggen dat de middelen gebruikt moeten worden waarvoor ze bestemd zijn. Dat lijkt mij logisch. Maar dan zeggen we ook dat we die middelen moeten kleuren. Minister, u genereert die middelen daarvoor, en u moet ze ook daarvoor gebruiken. Daar ben ik op zich niet tegen, maar dan moeten we ook op een aantal andere vlakken kijken waar middelen worden gegeven en waar ze voor iets anders worden gebruikt. Minister, wat denkt u daarover? Ik zie hier een voorstel tot een aanwending van 90 procent. We hebben aanwendingspercentages in het onderwijs. Misschien moeten we diezelfde aanwendingspercentages ook hier toepassen, want die 90 procent zie ik niet meteen.

Als we echt kijken naar de noden die er zijn, wil ik hier nog wel eens op tafel leggen wat we zien aan capaciteitsuitbreiding in het basisonderwijs. Als ze daar bijbouwen maar door toedoen van een spijtig toeval niet meer mogen hertellen wegens de betreffende omzendbrief in het basisonderwijs – ik heb het niet over het secundair onderwijs – dan moeten we zeker eens bekijken of we daar niet kunnen ingrijpen.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Op Complimentendag uit ik een compliment aan het adres van al wie zich inzet in ons onderwijs in de brede zin, niet alleen aan ons hier, maar ook aan alle hardwerkende leerkrachten en directeurs.

Waarvoor ik, zelfs op Complimentendag, nog nooit veel complimenten heb gekregen, is voor mijn bochtenwerk. Ik ga namelijk vaak rechtdoor, en ik ga dat ook nu doen, mijnheer De Meyer. Het recht op neutraal onderwijs is voor onze fractie ontzettend belangrijk. We zullen daar nooit van afstappen. Daar valt niet op af te dingen en dat moet zo blijven, welke omstandigheden er ook zijn. Men kan niet gedwongen worden tot een levensbeschouwelijke keuze in een zaak als onderwijs. Die minimumpakketten zijn dus wel een oplossing, maar als liberalen staan wij altijd open voor een goed gesprek en voor andere oplossingen. Als er andere oplossingen zouden zijn om dat neutraal onderwijs te garanderen, willen we daarover spreken. Er moet evenwel altijd een garantie zijn op neutraal onderwijs. Sommige dingen kosten geld. Er zijn heel wat dingen waaraan geld uitgegeven wordt, zoals de heer Daniëls al zei. Transparantie is voor liberalen ook ontzettend belangrijk: wat gebeurt er met het geld van de belastingbetaler, waarvoor dient het, komt het tot op de klasvloer, is het ten voordele van elk kind en elke leerkracht?

Ik hoor u op kousenvoeten komen en u stelt veel vragen over de minimumpakketten. Ik moet u vandaag misschien wel complimenteren met het betere bochtenwerk. Ik krijg er soms zelfs wat argwaan door. Nogmaals, u zal ons het hoekje om moeten helpen om die neutraliteit van onderwijs van de agenda te krijgen. De minimumpakketten kosten misschien wel wat geld, maar zo zijn er veel zaken in ons onderwijs, zoals de lessen levensbeschouwing die georganiseerd zijn op een manier die echt wel geld kost. Door het feit dat we geen vak levensbeschouwing, ethiek, filosofie (LEF) hebben, kost dit heel wat aan personeel. In vergelijking met de minimumpakketten is dat wel een iets groter bedrag. Dat is dan weer voor andere mensen heel belangrijk. Laten we dus rustig met elkaar praten zodat iedereen tevreden naar buiten kan gaan.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp-a): Gisteren was de discussie binnen de meerderheid gewoon noch chaotisch en nu worden er al suggesties geformuleerd om elkaar het hoekje om te helpen...

Koen Daniëls (N-VA): Dat is eigenlijk een euthanasieverzoek als u dat zelf zo zegt!

Caroline Gennez (sp.a): Ik durf toch oproepen tot het vreedzaam uitwisselen van ideeën en gedachten. Als u de sp.a of de oppositie nodig hebt om te pacificeren, dan zijn wij daar graag toe bereid.

Er is inderdaad een oplossing mogelijk om het allemaal wat efficiënter, gelijkmatiger en minder gesegregeerd in ons onderwijs te organiseren. Men kan er inderdaad voor zorgen dat de middelen beter dan vandaag in de klas terechtkomen en zeker op het gebied van levensbeschouwing. U weet dat we geen voorstander zijn van het segregeren van kinderen naargelang van de levensbeschouwing van hun ouders. Ons voorstel is daarvoor heel duidelijk: organiseer levensbeschouwing binnen de muren van een school, maar buiten de uren, buiten het curriculum en zorg dat jongeren allemaal hetzelfde vak burgerschapsvorming hebben, waar ook de verschillende erkende levensbeschouwingen in aan bod komen. Die discussie is volgens mij veel fundamenteler voor de toekomst van onze gemeenschap en voor het samenleven in diversiteit dan de discussie over de minimumpakketten, want ook wat onze fractie betreft, is neutraal en pluralistisch onderwijs de toekomst.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik moet opletten wat ik hier nog aan toevoeg. Ik zou mij bij mijn aanvankelijk antwoord willen houden. Ik denk dat iedereen het erover eens is dat we moeten kijken hoe het eenvoudiger kan. De grote principes zijn hier door velen uit de doeken gedaan.

Ik wil afsluiten met een compliment: we vliegen elkaar soms in de haren over de grenzen van meerderheid en oppositie heen, maar in veel dossiers zijn we al tot goede oplossingen gekomen, waar zelfs de oppositie soms zeer constructief aan meewerkt. Dat kan in deze commissie, ook anno 2018. Ik sta ervoor open om dat in nog veel andere dossiers ook te doen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Ik geef de minister ook een compliment, want men was haar daarnet vergeten.

Mevrouw Brusseel, het recht op vrijheid van onderwijs en het recht op neutraal onderwijs, daar staat onze fractie 100 procent achter. De vraag is alleen onder welke voorwaarden. Zolang ik hier op de banken zit, zal ik vragen blijven stellen over de minimumpakketten, tot er volledige transparantie is. Ik heb dat bij de vorige ministers gedaan en ik doe dat bij de huidige minister en ik zal dat blijven doen. Ik zal op dat vlak initiatieven blijven nemen tot we een volledig zicht hebben op het gebruik van deze uren. Laat dit duidelijkheid zijn, zonder kousenvoeten of bochtenwerk. Ik sluit niet uit dat ik bijkomende initiatieven ter zake zal nemen, maar ik heb wel gezegd waar we principieel achter staan: als ik 90 procent noem als aanwendingspercentage, dan is dat geen fetisj. Het kan ook een hoger percentage zijn. Ik wil vooral weten wat effectief noodzakelijk is en wat opportuun is voor degelijk, goed onderwijs, rekening houdend met de principes waar we met zijn allen achter staan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over een mogelijk nieuwe indeling van het academiejaar in het hoger onderwijs

– 1038 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Jenne De Potter aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de plannen van de Vlaamse universiteiten om de academische kalender te hertekenen

– 1044 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de mogelijke hervorming van het academiejaar

– 1087 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik heb een vraag over de nieuwe indeling van het academiejaar in het hoger onderwijs. Het gaat eigenlijk over een voorstel om de indeling nogmaals te veranderen. Het is nog niet dé nieuwe indeling, het is een voorstel dat circuleert.

In een nota die onder andere De Standaard kon inkijken op woensdag 31 januari, staat een scenario om het academiejaar zoals we het in de huidige vorm kennen, grondig aan te passen. Het eerste semester, inclusief de examens, zou dan starten op 1 september en eindigen vóór de kerstvakantie. Het tweede semester zou starten na de kerstvakantie en, inclusief examens, lopen tot half mei. De tweede zittijd zou een maand later starten, rond midden juni. Op die manier hebben de studenten een kerstvakantie waarin er niet moet worden geblokt – we veronderstellen dat ze in het dagelijks leven blokken en dan enkel moeten herhalen – en het uitzicht op een zomervakantie zonder tweede zit in september.

De woordvoerder van de UGent reageerde reeds op de uitgelekte nota door te stellen dat dit een van de pistes is die op tafel ligt en dat er meer duidelijkheid zou komen na het overleg dat half februari gepland staat – ondertussen is het 'stond' – met de overige universiteiten en hogescholen. Studenten vragen zich echter af of dit voorstel inderdaad haalbaar is en spreken zich meer en meer tegen dit voorstel uit.

Decretaal is bepaald dat het academiejaar een periode is van één jaar die ten vroegste op 1 september en uiterlijk op 1 oktober begint, en eindigt op de dag voor het begin van het volgende academiejaar. Het aanpassen van het academiejaar heeft volgens ons wel grote gevolgen. Decretaal gezien kan het, maar er zijn wel gevolgen, en niet enkel voor de onderwijsinstellingen zelf. In september worden er bijvoorbeeld veel opleidingen en bijscholingen voor academisch personeel aangeboden, congressen georganiseerd en de praktische schikkingen van het academiejaar gemaakt.

Ik denk vooral aan de flexibele trajecten en het administratief en technisch personeel (ATP), het ondersteunend personeel is dat. Als het academiejaar start op 1 september, moeten die mensen rond zijn met de volledige planning van alle roosters vóór 1 september. Hun vakantieperiode waarin ze met hun gezin op vakantie kunnen gaan, zou drastisch worden ingeperkt.

Het heeft gevolgen voor de studenten, die het aantal lesweken verminderd zien. Dat betekent een verhoging van de studiedruk in de overige weken. Daarnaast

zijn er nog gevolgen in de ruimere periferie, ik denk aan vakantiejobs en inhaal-cursussen. Studenten die stoppen in het secundair onderwijs, kunnen aan de universiteiten beginnerscursussen volgen om bij te benen. Wanneer moet dat dan gebeuren, in augustus?

Minister, hoe staat u tegenover de aanpassing van het academiejaar? Hoe beoordeelt u het gegeven dat dezelfde leerstof in minder lesweken zal worden aangeboden?

Was u aanwezig op het overleg van midden februari?

De voorzitter: De heer De Potter heeft het woord.

Jenne De Potter (CD&V): Voorzitter, de context is reeds geschetst door de heer Daniëls. Er circuleren inderdaad voorstellen, ideeën en nota's om de academische kalender te hertekenen, met een mogelijke start van het academiejaar op 1 september.

Deze wijzigingen hebben ongetwijfeld voordelen, zoals een gegarandeerde rustperiode op bepaalde momenten, maar ook nadelen. Er zouden bijvoorbeeld minder lestijden zijn om dezelfde hoeveelheid leerstof te verwerken en dus mogelijk verhoogde studiedruk.

Als we de pers mogen geloven, zou er half februari verder worden onderhandeld tussen de instellingen, de hogescholen en de studenten. Zoals u in een eerder antwoord al aangaf, heeft elke instelling binnen het decretaal kader van de Codex Hoger Onderwijs wel de vrijheid om een startdatum te bepalen en om het academiejaar zelf in te delen, maar evengoed gaf u aan dat een drastische hervorming van de academische kalender het best in een grondig overleg tot stand zou komen, waarbij zeker ook de studenten zouden worden betrokken. U gaf aan dat de instellingen het debat met elkaar voerden op fora als de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) en de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA).

Wat is de stand van zaken, minister, na de gesprekken van half februari? Wat is uw standpunt? Ziet u aandachtspunten met betrekking tot zo'n hervorming?

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): Het is een discussie die bijna elk jaar bij de start van het academiejaar wordt gevoerd: hoe moet een academiejaar eruitzien, wat is voor verbetering vatbaar? Dit academiejaar was het de KU Leuven die het startschot gaf. Rector Luc Sels wilde het academiejaar vroeger laten starten, zodat de eerste examenperiode voor de kerstvakantie al kan plaatsvinden. Als gevolg zou ook het tweede semester vroeger starten. Herexamens zouden al in juni ingepland kunnen worden.

De Codex Hoger Onderwijs laat ruimte voor de instelling om te kiezen wanneer zij het academiejaar start: ten vroegste op 1 september, ten laatste 1 oktober. Elke student heeft sowieso wel recht op twee examenkansen.

Daar kunnen we kanttekeningen bij maken. Wat doe je dan met uitwisselingsprogramma's zoals Erasmus? Binnen veel opleidingen worden stages georganiseerd, hoe plan je die dan in?

Om een dergelijke hervorming te doen, moet de KU Leuven partners vinden. Zo heb je de verhouding tussen hogescholen en universiteiten, maar ook tussen de universiteiten onderling. Het is niet evident om als enige instelling een dergelijke hervorming door te voeren. Samenwerking is dus absoluut nodig. Bovendien zijn de studenten zelf niet meteen vragende partij. De Vlaamse Vereniging van

Studenten schoof proactief enkele aandachtspunten naar voren. Naar aanleiding van deze discussie ging men in overleg binnen de VLIR en de VLHORA.

Ondertussen heeft de UGent een nieuwe nota opgesteld over een mogelijke hervorming van het academiejaar. Die ligt in dezelfde lijn als het voorstel van KU Leuven. Beide universiteiten trekken met hun plannen naar de andere instellingen in Vlaanderen. Ze hopen nog voor de zomer tot een akkoord te komen.

Ze stellen dat deze nieuwe indeling ervoor zou zorgen dat de studenten zeker zijn van minstens acht weken vakantie, rond de kerstperiode en in de zomer. Dat moet het stijgend aantal gevallen van studenten met stress en burn-outs inperken. Ook het personeel ziet een voordeel. Zij kunnen dan focussen op onderzoek of op het voorbereiden van cursussen. De lesweken nemen dan wel af en zouden intensiever worden, met minder focus op examens en meer permanente evaluatie.

Dergelijke hervormingen zijn echter niet zonder gevolgen. Dat hebben de collega's al gezegd. Zo heeft het gevolgen voor de jobstudenten, voor de verhuur van koten en zelfs voor de festivalkalender. U zegde al dat een aanpassing een directe en grote maatschappelijke impact zou hebben. De Gentse Studentenraad reageert bezorgd op de verhoogde studiedruk. Zij overleggen de komende weken en maanden met het universitair bestuur over de nieuwe academische kalender en andere aspecten. Zij namen ondertussen een enquête af bij de studenten. De resultaten worden de komende dagen geanalyseerd en vormen een basis voor de onderhandelingen.

Wordt een mogelijke aanpassing van het academiejaar besproken binnen de VLIR en de VLHORA? Wat is daar de stand van zaken? Zal men nog voor de zomer tot een akkoord kunnen komen?

Hoe staat u tegenover deze hervorming? Welke rol neemt u op bij de onderhandelingen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord

Minister Hilde Crevits: Dank u voor de vragen. Het zijn vragen die, dat voelen we, de universiteiten zwaar beroeren en die overal over de tong gaan. Zoals ik op 12 oktober 2017 al aangaf in deze commissie, in mijn antwoord op vraag nummer 89 van collega De Potter, vind ik het positief dat de instellingen onderzoeken in hoeverre de huidige organisatie van het academiejaar nog optimaal is binnen de onderwijscontext van vandaag.

Ik heb ook gelezen en begrepen dat men ondertussen zeer intensief diverse aspecten verder in kaart heeft gebracht en nog een aantal dingen gedetailleerder wil onderzoeken. Leden hebben er ook al op gewezen: vandaag is het zo dat elke instelling al heel wat autonomie heeft om het academiejaar in te vullen, uiteraard binnen een aantal krijtlijnen die door het decreet worden getrokken. In het decreet staat dat het jaar sowieso start tussen 1 september en 1 oktober. Je hebt daar dus een variëteit bij het kiezen wanneer je start. Er staat ook in het decreet dat elke student binnen één academiejaar recht heeft op twee examenkansen. Als u mij vraagt of het goed is dat dat een potpourri wordt, dan zeg ik: liever niet. Ik vind het sowieso nog altijd raadzaam dat universiteiten en hogescholen tot een afgestemde aanpak komen. Dat is in het belang van een vlotte heroriëntering van de studenten over verschillende opleidingen en instellingen.

Uiteraard is het ook van belang dat de instellingen hun eigen accenten kunnen leggen, en hun kalender ook kunnen laten sporen met hun onderwijsvisie. Er kan zeker ruimte zijn voor verschillende onderwijsvormen en evaluatiesystemen. Ik denk bijvoorbeeld aan werkplekleren, stages, permanente vorming, permanente evaluatie, 'blended learning'. Dat kan dus wel een plaats krijgen, ook afhankelijk

van de studierichting. Dat belet echter niet dat wat mij betreft over de globale indeling instellingen het best wel goede afspraken maken, zoals dat vandaag ook het geval is. Het is niet identiek, maar wel vergelijkbaar.

Ik heb wel gevraagd aan mijn mensen om eens te bekijken wat er vandaag eigenlijk al aan diversiteit is. Je ziet dan dat UHasselt er een beetje uit springt. Aan de UHasselt start men in sommige opleidingen al in de tweede week van september. Dit academiejaar was dat op 11 september. Aan de Universiteit Gent is het traditioneel pas op het einde van de maand, maar aan de faculteit geneeskunde heeft men daar vroeger introductiedagen. Er zijn nog een aantal voorbeelden, ook qua aanpak en indeling tijdens het jaar. Opnieuw aan de UHasselt heeft men kwartielen, kortere periodes van twee maanden telkens afgesloten met examens. Men werkt daar dus eigenlijk op een andere manier, en dat lukt toch.

Ik blijf uiteraard achter mijn pleidooi staan dat de universiteiten en hogescholen hun plannen gezamenlijk moeten bekijken. Ik ben bijzonder blij dat ze op 14 februari ook daadwerkelijk met elkaar overleg hebben gehad. Wat ik ook vooral van belang vind, is dat de studenten ter zake volop worden gerespecteerd. Ik heb begrepen dat op de vergadering op 14 februari de studenten ook aanwezig waren. Dat is op zich een goede zaak.

Ah, voilà, de student die aanwezig was, zit hier zowaar in de zaal. Dat was me nog niet bekend.

Wat zijn voor mij de aandachtspunten waarmee de VLUHR toch het best rekening houdt? Als je een academische kalender uitwerkt, moet je rekening houden met twee pijlers: een organisatorisch-administratief aspect en een onderwijskundig aspect. Vaak gaat de publieke aandacht alleen maar naar dat eerste: wanneer is het les, wanneer is de bloktijd, wanneer zijn de examens, wanneer is het vakantie? Die focus is echter natuurlijk ook een beetje te eenzijdig. De organisatorische aspecten zouden eigenlijk moeten volgen uit het onderwijskundige. Je hebt eerst je project, en dan ga je bekijken hoe je je jaar gaat organiseren.

De echte vragen zijn wat mij betreft de volgende. Welke periodes passen bij de manier waarop je wilt lesgeven: grotere blokken of kleinere gehelen? Wat is je visie op evaluatie? Wat is je visie op de tweede examenkans? Ik kom daar straks nog op terug. Er zijn ook de periodes die je voor andere zaken dan onderwijs wilt reserveren, bijvoorbeeld voor wetenschappelijk onderzoek.

Ik denk dat de instellingen hun plannen zelf ook vanuit die vragen vormgeven, maar van de buitenzijde bekijken we dat natuurlijk anders. Het inhoudelijke debat moet naast de decretale bepalingen worden gelegd, waarin iedere hervorming dan ook zal moeten passen. Het academiejaar blijft een jaar. Men moet ook zorgen dat de start plaatsvindt tussen 1 september en 1 oktober, en blijven verzekeren dat iedereen principieel recht heeft op twee examenkansen.

Ik vermoed dat de kern van het debat niet zozeer zal liggen bij de vraag wanneer men precies start, maar wel bij de vraag hoe je die tweede zitting gaat timen. Ik ga ermee akkoord dat men het huidige concept van één herkansing voor het hele jaar in augustus-september eens gaat bekijken, want dat moment komt wel wat laat. Er is ook een grote afstand tussen het eerste semester en die tweede zitting, met de examensessie van januari versus die van augustus. Na die tweede zit is er weinig tijd om eventueel te heroriënteren, omdat men de uitslag vaak pas half september heeft en het nieuwe academiejaar vrijwel meteen start.

Ik ben echter ook wel bezorgd over de alternatieven die worden geformuleerd. De instellingen mogen dat zelf doen, maar als je naar een ander systeem gaat, dan moet je zeer goed weten waar je aan begint. Men is er nu ook volop op georganiseerd. Ik zie dat ook bij heel veel studenten, ook met de regeling qua

vakantiejobs: zoals het nu is, kun je in juli werken, in augustus studeren en dan je tweede zit doen. We kennen alle gevoeligheden. Ik denk dus dat de instellingen rekening zullen moeten houden met de realiteit die ter zake bestaat en zeer nauw contact zullen moeten houden met de studenten, zodat men toch voldoende draagvlak heeft voor de plannen die men heeft. Ik zou het niet zo graag hebben dat de ene het op manier a wil doen en de andere op manier b en men op den duur dus niet meer weet hoe het nog werkt. Dat geef ik ook al maar mee. Ik zou echt graag hebben dat men ter zake tot goede afspraken komt.

De afspraak is nu dat alle individuele instellingen de ideeën die zijn uitgewerkt door de UGent en de KU Leuven, eerst en vooral in de eigen instelling verder bekijken en aftoetsen. Vervolgens zal dat topic verder worden opgenomen in de context van de werkgroepen onderwijs van VLIR en VLHORA. Ik meng me op dit ogenblik nog niet actief in het debat. Dat is ook mijn taak niet. Op de volgende vergadering met de VLUHR zal er echter ook een stand van zaken worden gegeven en zal er wel mogelijkheid tot discussie zijn. De instellingen hebben zichzelf geen deadline opgelegd om in het dossier tot een akkoord te komen. Dat lijkt me op zich ook wel een goede zaak: eerder welke hervorming moet goed worden voorbereid.

Ik vind het dus goed dat men de discussie voert, maar het is zoals bij alles: bezint eer ge begint. Alles wat je aanpast, heeft immers natuurlijk een enorme impact op het wel en wee van onze studenten.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Bedankt, minister. U zei daarnet dat twee pijlers belangrijk zijn: organisatorisch en onderwijskundig. Ik denk dat er vier pijlers zijn die belangrijk zijn: inderdaad organisatorisch en onderwijskundig, maar pijler drie zijn voor mij de studenten, en pijler vier is voor mij het personeel van de instellingen. Dan heb ik het zowel over de lesgevers als over al het ondersteunend personeel, dat belast is met de volledige regeling en de organisatie van dat academiejaar, de inplanning van de examens en de herexamens, het roosteren van lokalen en dergelijke meer. Ik zou er toch voor willen pleiten dat we de mensen die het gaan moeten doen, zowel studenten als docenten, als administratief en technisch personeel (ATP), als ondersteunend personeel, als assisterend academisch personeel (AAP), ook heel sterk in ogenschouw nemen.

U zegt ook: geen potpourri, maar wel rekening houden met ieder zijn visie. Ik vrees dat we dan wel richting een potpourri gaan, een potpourri die we vooral zullen lezen op de achterkant van bussen van De Lijn, in reclameslogans, waar het het tofst, het best aangepast, het gemakkelijkst en whatever is. Ik denk dat dat niet de doelstelling kan zijn waar men mee bezig is. Ik snap dat men studenten en een onderwijsconcept naar voren wil schuiven, maar op het moment dat je als student wilt heroriënteren en wilt overstappen, waar wij als fractie heel hard op hebben ingezet, waar we met oriënteringsproeven en begeleiding op inzetten, dan is het antwoord: 'Het zal moeilijk gaan, want hier werken we met semesters en daar werken ze met blokken, dus doe uw boel maar uit en dan zien we wel weer.' Dat lijkt mij echt niet goed te zijn, noch voor de student, noch voor de docent, noch voor het onderwijs, en ook niet budgettair.

Er is nog een punt dat de studenten aanhalen, en ik denk dat dat juist is. Maar ook de docenten halen dat aan. Ze zeggen dat er momenteel minder effectieve collegetijd is, en meer papers, groepswork en dergelijke meer. Als je begint te schuiven met de datum, valt dat minder op, want je moet dan minder uren roosteren, maar natuurlijk verhoogt wel de druk bij de student om alles te organiseren. En als we effectief willen dat docenten, assistenten en praktijklectoren dergelijke werken begeleiden, dan heeft dat natuurlijk ook zijn impact op de workload van die mensen, als je daarin gaat schuiven.

Een laatste punt is ook niet onbelangrijk, in verband met extra zittijden. Als studenten nu geslaagd zijn, wil dat zeggen dat het academiejaar eindigt op 15 mei en dat dat duurt tot 1 september. Dat is dus tweeënhalve maand op twaalf maanden dat zij vrij zijn. We hebben net met collega's Brusseel en Cordy even gekeken hoeveel studenten tweede zit hebben, en dat zijn heel hoge percentages: 60, 70, 80 procent. Als daar maar twee weken tussen zitten, is dat natuurlijk wel een vrij korte tijd om je batterijen op te laden. Zeker als het een iet of wat zware tweede zit is, vrees ik dat het de facto onhaalbaar is.

Wij hebben vanuit onze fractie dus toch een aantal bekommernissen, minister, in dit jaarlijks terugkerende fenomeen. We moeten toch de ratio wat bewaren en opletten voor een opbod tegen elkaar op, om een om ter tofst programma voor te stellen – wat niet wil zeggen dat we studenten geen kerstvakantie zouden gunnen.

De voorzitter: De heer De Potter heeft het woord.

Jenne De Potter (CD&V): Ik dank de minister voor haar antwoord.

Collega Daniëls, de minister gaf twee aandachtspunten: organisatorisch-administratief enerzijds en onderwijskundig anderzijds. Ik had niet begrepen dat de studenten en het personeel daar geen deel van uitmaken. Dat zit daar volgens mij in. Zowel in het administratief-organisatorische gedeelte als in het onderwijskundige aspect gaat het over studenten en personeel.

Koen Daniëls (N-VA): Ik geef ze graag expliciet mee. Dat is alles.

Jenne De Potter (CD&V): Dat mag, maar ik had niet begrepen dat ze daar niet onder vielen, zeker omdat de minister al herhaaldelijk heeft gezegd dat het overleg met de studenten en het personeel van belang is.

Ik denk dat we de debatten en discussies tussen de instellingen en met de studenten zullen moeten afwachten. Ik heb een aantal aandachtspunten van de minister gehoord. Het is inderdaad noodzakelijk om te komen tot een min of meer gezamenlijke en globale aanpak, met niet al te veel verscheidenheid. Dat is een terechte bekommernis.

We moeten op dit moment vanuit het parlement nog niet zeggen: dat zal het worden en dat zal het niet worden. We moeten op dit moment de vrijheid laten aan de instellingen om daar, met de studenten, grondig over na te denken.

De afsluiter van de minister vond ik wel terecht: bezint eer ge begint. Ik vind dat een mooie slogan. Ik denk dat er bij de instellingen en de studenten veel mensen zitten met gezond verstand. Als zij tot een verandering komen, zal het een redelijke verandering zijn. Komt er niets, dan zullen we het ook wel zien. Maar 'bezint eer ge begint' vind ik op dit moment een mooie afsluiter.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): Bedankt voor uw antwoord, minister. Ik denk dat alle collega's het erover eens zijn dat er onderling goede afspraken moeten worden gemaakt tussen de instellingen en dat de standpunten van studenten en personeel daar zeker in moeten worden meegenomen.

Wij hadden ook zelf nog een aantal aandachtspunten. Het doel moet beter onderwijs en een betere evaluatie zijn. Hoe het academiejaar dan ingedeeld wordt, is eigenlijk slechts een middel om tot die twee punten te komen.

Het is belangrijk om ook rekening te houden met het internationale aspect – uitwisselingsprogramma's, zoals Erasmus – maar ook het engagement van

vrijwilligers binnen een instelling, bijvoorbeeld de studentenvertegenwoordigers. Ook hun engagement moet nog altijd mogelijk blijven.

Zoals de collega's al aanhaalden, moet er ook voldoende tijd zitten tussen de eerste en de tweede zit. Ik heb het gevoel dat dat in de voorstellen die vandaag voorliggen, vaak niet het geval is.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Ik heb her en der eens mijn licht opgestoken over de bedoelingen, en ik had op een moment begrepen dat het er ook om ging, ten eerste, om de studievoortgang te bevorderen, en ten tweede om actievere werkvormen te kunnen organiseren.

Wat de studievoortgang betreft, is dit volgens mij louter op aannames gebaseerd. Dat studenten sneller zullen beginnen te studeren of harder hun best zullen doen als het academiejaar korter is, is een aanname. Volgens mij kunnen we dat niet voorspellen. Het is mogelijk dat het zo zal zijn, maar het kan evengoed niet zo zijn.

Indien dergelijke ingrijpende wijzigingen in de organisatie tot stand komen, zou ik graag zien dat dit op onderzoek of op benchmarking steunt. Ik denk dat dit voor de studenten ook geldt. Ik heb weinig gevonden over onderzoek of benchmarking.

Minister, mij niet gelaten indien ze met het Angelsaksisch systeem willen benchmarken, maar het is voor ons belangrijk te weten wat de kostprijs van een ander systeem is. Ik wil het dan ook over de werkvormen hebben. Ik ben het met u eens dat de organisatie op de onderwijsvisie zou moeten volgen. Indien ze actievere werkvormen willen, moeten ze die eerst eens uitproberen en vervolgens de kalender herbekijken. De veranderingen in de werkdruk zullen er niet enkel zijn voor de studenten die papers moeten schrijven, papers moeten kunnen verdedigen en feedback moeten kunnen krijgen. Ik denk dat we ook naar de werkdruk voor het personeel moeten kijken. Dan moeten we aan de kalender sleutelen en niet omgekeerd. Indien we eerst de kalender en dan de werkvormen zouden wijzigen, zouden we de kar voor het paard spannen.

Wat voor mij en voor mijn fractie heel erg belangrijk is, is de garantie van de onderwijskwaliteit. Indien er actievere werkvormen met minder personeel komen en het toch de bedoeling is iedereen wat feedback en dergelijke te geven, zou het risico kunnen zijn dat de lat een beetje lager wordt gelegd om het allemaal georganiseerd te krijgen. Dat kan echt de bedoeling niet zijn.

Als we de grote groepen studenten in hoorcolleges in werkcolleges willen organiseren, moeten er kleinere groepen kunnen komen. Dat heeft een kostprijs. Ik vraag me af of de mensen die nu voor een heel andere werkwijze in het onderwijs pleiten, met kleinere groepen en eventueel volgens het Angelsaksisch systeem, zich al over de financiering hiervan hebben gebogen. Dat is wel onze winkel. De rest valt terecht onder de autonomie van de instellingen.

Mevrouw Soens, u hebt het over meer onderwijskwaliteit. Die kleinere werkgroepen zijn goed, maar vergen meer personeel. We moeten nagaan of we dat kunnen betalen. Ik ben voor beter onderwijs, maar dat zou wel eens erg duur kunnen zijn. Het zou dan ook interessant zijn hierover meer informatie te krijgen zodra die informatie beschikbaar is.

We zijn benieuwd naar wat verder uit de discussies in de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) zal komen. We moeten niet enkel rekening houden met de studenten, maar ook met al het personeel, ook met het academisch en technisch personeel (ATP), dat de tijd moet hebben om alle examengegevens te verwerken en om de beroepsprocedures te installeren.

Over het aantal beroepsprocedures en tweede zittijden heeft nog niemand het over gehad. Ik zit zelf in de universiteitsraad van een instelling. Daar kiest 80 procent van de studenten voor een tweede zittijd. Dat is een consequentie van de flexibilisering. Die jongeren denken dat ze plannen, maar eigenlijk zijn ze aan het speculeren. Als het fout gaat, tekenen ze heel vaak beroep aan. Een universiteit die nu aan een andere kalender denkt, moet ook kijken naar de procedure en de beroepsmogelijkheden, zodat het ATP dit echt kan waarmaken.

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): Voorzitter, het Vlaams Parlement moet uiteraard de academische kalender niet vastleggen, maar ik heb toch een aantal bedenkingen. Volgens mij moeten we rekening houden met een aantal zaken.

We moeten streven naar een grote uniformiteit. Ik heb zelf de tijd nog meegemaakt waarin de drie universitaire instellingen in Antwerpen elk een eigen systeem hadden. De ene instelling werkte met een systeem van tien weken les en vervolgens blok en examens. De andere instellingen werkten met een jaarstelsel en een semestersysteem. Met de fusie is daar gelukkig meer eenheid in gebracht. Voor de studenten was het vaak bijzonder moeilijk een aantal zaken geregeld te krijgen als ze van de ene naar de andere instelling wilden overstappen.

Een belangrijke bedenking betreft de tweede zittijd. Heel wat mensen nemen tegenwoordig deel aan de tweede zittijd. Ten gevolge van de flexibiliteit is de tweede zittijd in de loop der jaren ook gedeeltelijk van functie veranderd. In veel gevallen is het zelfs geen tweede zittijd meer.

Door de eerste en de tweede zittijd zo dicht bij elkaar te plaatsen, zullen we die tendens nog versterken. Mensen met tien vakken zullen beslissen vijf vakken in mei af te leggen en dan twee weken later met de andere vijf vakken te starten. Met een zo korte tussentijd zal dat automatisch tot een grote zittijd versmelten: er zal geen echte tweede zittijd meer zijn.

Een andere bedenking in dit verband betreft de mensen die papers moeten schrijven en vooral de mensen die papers moeten remediëren. Als iemand in tweede zittijd een paper moet remediëren, zit er maar een zeer korte tijdsspanne tussen die twee zittijden. Dit geldt zeker voor een eindwerk. Veel studenten mikken erop hun eindwerk in de tweede zittijd in te dienen, zodat ze in de loop van het academiejaar meer tijd hebben om het af te werken. Nu kan dat, afhankelijk van de organisatie van de zittijd, tot eind augustus of begin september. Dit betekent dat die mensen 2,5 tot 3 maanden werktijd verliezen.

Indien we rekening houden met de intensifiëring van de lesblokken betekent dit dat studenten nog maar weinig tijd zullen hebben om scripties grondig te maken. Die scripties zijn een belangrijke taak voor bachelor- en masterstudenten. Het risico is dat de studieduur nog zal verlengen en dat de papers later zullen worden ingediend. Studenten zullen dan beslissen pas in juni echt te starten en hun paper of eindwerk tijdens de zittijd rond Kerstmis in te dienen. Als de universiteiten de zittijden zo dicht bij elkaar plaatsen en zoveel tijd onbenut laten, zullen de studenten dit automatisch uitstellen.

Ik heb nog een laatste bedenking. Ons systeem hinkt een beetje op twee benen. We zitten met een stukje jaarstelsel en een stukje semestersysteem. Misschien moeten de universiteiten maar eens nagaan wat ze nu eigenlijk willen, een jaarstelsel of een semestersysteem, maar dat heeft consequenties op de organisatie natuurlijk.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel voor alle toevoegingen. Ik vond ze allemaal bijzonder nuttig. Het verslag van deze vragen om uitleg zal worden gelezen door velen. De studenten zijn al aanwezig, dat is al interessant. U hebt aan mij niet zoveel extra vragen gesteld. Ik wil benadrukken wat collega De Potter net ook zei, namelijk dat ik zelfs in mijn antwoord heb gezegd dat de instellingen nu terug gaan naar hun eigen instelling, en dat is niet naar de kast en de muur, dat is naar het personeel en de studenten, om dat door te spreken. Je kunt een dergelijke hervorming niet doen zonder dat er een draagvlak voor bestaat.

Misschien nog een klein detail, mevrouw Brussel. Ik denk dat er wel benchmarken gebeuren. U verwees naar het Verenigd Koninkrijk, maar daar zijn heel strakke toelatingsvoorwaarden en bij ons niet. Wij hebben een zeer open systeem. Het is moeilijk om de twee met elkaar te vergelijken. Ik heb ook geen zak geld klaarstaan om het systeem te wijzigen. Als men wil veranderen, dan zal het moeten gebeuren binnen de budgetten die er vandaag zijn. Ik denk wel dat ze dat ook weten. Voor zover ze dat niet zouden weten, dan horen ze het in elk geval nu.

Ik ben ook gevoelig voor de opmerkingen van collega Cordy, zeker de laatste, over een open zittijd en de vervloeiing van de zittijden. Het is nu niet ideaal want heel veel jongeren gaan spreiden, dat doen ze sowieso al. Als je het dichter op elkaar doet, krijg je ook de indruk dat het helemaal in elkaar gaat overvloeien. Het voordeel daarvan is dat je misschien tot een systeem kunt komen waar de tweede zit veel minder de norm wordt. Als nu 80 procent een tweede zit heeft, zullen we daar misschien naar kunnen evolueren.

Er zijn verstandige mensen zich erover aan het buigen. Ze moeten dat doen samen met hun achterban, zijnde de studenten en het personeel. Ik ben zeer benieuwd naar de evaluaties. We gaan er op de eerstkomende VLUHR-vergadering (Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad) over spreken.

Collega Soens, u hebt ook een aantal zorgpunten aangehaald. We moeten constructief-kritisch zijn of kritisch-constructief, afhankelijk van hoe je het bekijkt. We moeten er zeker over waken dat men binnen de contouren van het decreet blijft en dat men een minimale vorm van afstemming heeft onder elkaar. Dat lijkt me ook wel heel relevant.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, dank u wel. Ik denk inderdaad dat we de mensen moeten aanmoedigen hun gezond verstand te gebruiken in het belang van organisatie, onderwijs, studenten en personeel en iets minder de commerciële belangen laten spelen.

Een potpourri waar elke instelling, waarbij er nog eens een verschil is tussen hoger onderwijs en universitair onderwijs enerzijds en instellingen anderzijds, elk andere start- en einddata en examendata zou hebben, lijkt me de transparantie niet ten goede te komen.

Wat voor ons als fractie echt niet onbelangrijk is, is de kwaliteit zowel van de lessen, als van de begeleiding van de lessen, de examens en de haalbaarheid van de examens die er aan vast hangen. Dat staat voorop om naar de indeling van het academiejaar te kijken in het hoger onderwijs.

De voorzitter: De heer De Potter heeft het woord.

Jenne De Potter (CD&V): Ik vind het goed dat de instellingen samen met het personeel en de studenten op dit moment de oefening doen die ze denken te moeten doen en daarvoor ook de nodige tijd nemen en krijgen. Misschien vinden ze onze input nuttig, maar misschien komen ze ook tot andere oordelen. Ik denk

dat we hun wel dat vertrouwen kunnen geven om rustig na te denken over wat het beste systeem is om het onderwijs te organiseren.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): Voorzitter, ik heb mijn aandachtspunten daarnet meegegeven, rond internationalisering, rond engagementen van vrijwilligers en ook de tijd tussen eerste en tweede zit. Ik kijk uit naar wat de universiteiten en de hogescholen samen zullen beslissen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Jo De Ro aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over traumabegeleiding van vluchtelingenkinderen door centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's)
– 1099 (2017-2018)**

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Voorzitter, minister, het is een korte vraag, maar het gaat over een thema dat mij na aan het hart ligt. In het verslag van het Rekenhof over de impact van de vluchtelingencrisis op de Vlaamse begrotingsuitvoering 2016 lazen we volgende passage in verband met de traumabegeleiding: "Er werd 0,5 miljoen euro projectsubsidiemiddelen uitgetrokken voor de traumabegeleiding van vluchtelingenkinderen door zes organisaties die zijn verbonden aan de centra voor leerlingenbegeleiding in de verschillende Vlaamse provincies en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Zoals voorzien in het subsidiebesluit, werd 80 % van het budget al aangerekend in 2016 (0,4 miljoen euro), terwijl het project loopt van 1 december 2016 tot 30 november 2017."

Die periode is net achter de rug. Hoe evalueert u die periode? Hoe evalueert u die traumahulp? Vindt u niet dat dit soort hulp permanent voorhanden zou moeten zijn? Het is in het leven geroepen omdat er een grote toevloed was in het midden van de vluchtelingencrisis, maar elke dag zijn er kinderen die in onze scholen en in onze maatschappij arriveren die zeer grote traumatische ervaringen achter de rug hebben, komende uit oorlogsgebied, komende uit mensensmokkel en -handel, die heel wat dingen gezien hebben en een paar weken ervoor nog op een totaal andere plaats waren, in een omgeving die ze kenden en die nu hier – het is hier niet alleen letterlijk koud, maar het kan hier ook figuurlijk koud zijn – geconfronteerd worden met een terugslag. Moet die hulp niet permanent voorhanden zijn?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer De Ro, ik dank u voor uw vraag. Het is een korte, maar zeer relevante vraag, omdat we heel veel interessante zaken leren uit de werking van de traumapsychologen vandaag.

De psychische en psychologische begeleiding van leerlingen behoort tot de reguliere taak van de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's). Zij hebben de opdracht om leerlingen te begeleiden in hun functioneren op school en in de samenleving. Het decreet Leerlingenbegeleiding voorziet in een versterking, met alvast 4 miljoen euro. Dat komt neer op 88 omkaderingsgewichten of ongeveer 60 tot 88 voltijdsequivalenten (vte's). Daar wordt sowieso in voorzien in het decreet.

De asielcrisis en de verhoogde instroom van vluchtelingenkinderen hebben ons voor nieuwe uitdagingen gesteld. De combinatie van taal en cultuur met psychologische

noden zoals rouw, verlies of trauma – sommige kinderen hebben heel gewelddadige zaken gezien – maakt deze problematiek heel complex. Gezien de toestroom van vluchtelingenkinderen heeft de regering beslist om via een projectimpuls een snelle en gerichte dienstverlening op te zetten. De problematiek vraagt namelijk ook om heel specifieke kennis en competenties.

De tijdelijke extra financiering werd gekoppeld aan penhoudende CLB's. Er werden meer bepaald middelen vrijgemaakt voor de aanstelling van één voltijdse traumapsycholoog per Vlaamse provincie en voor het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Voor Antwerpen was er voorzien in twee psychologen, omdat we ervan uitgingen dat er daar veel meer instroom zou zijn.

Mijnheer De Ro, het project liep tot 31 januari 2018, maar net omdat ik zag dat er op het terrein zoveel vragen en noden waren, heb ik extra middelen vrijgemaakt om het project te verlengen tot 31 januari 2019.

Die traumapsychologen nemen de begeleiding van asielkinderen met een trauma-problematiek niet over. Ze staan in voor de netoverstijgende ondersteuning van CLB's en scholen zodat die – en dat was de bedoeling – na afloop van het project zelf zouden kunnen instaan voor de zorg en begeleiding van deze leerlingengroep.

Hun opdracht is drieledig. Ten eerste, het versterken van scholen, zorgteams en CLB-medewerkers in het omgaan met asielkinderen met mogelijke trauma's door middel van kennisoverdracht over trauma, het vaardig maken in omgaan met trauma's en het beter ondersteunen in het vertalen van de onderwijsnoden van leerlingen met een vluchtverhaal. Ten tweede, in functie van de draaischijffunctie CLB inzetten op netwerkvorming voor traumabegeleiding van asielkinderen. Ten derde, een samenwerking met Solentra vzw, vooral belangrijk in het eerste jaar van de werking om de juiste expertise te verzamelen.

Het project wordt opgevolgd, geëvalueerd en gemonitord door een stuurgroep. Daarin zitten allerhande mensen, zoals mensen van het departement, de CLB-directies, mijn kabinet, het Agentschap voor Onderwijsdiensten en ook de CLB-centrumnetten. Op die manier willen we de vinger aan de pols houden bij de werkzaamheden van de traumapsychologen en de noden in de scholen. Daarnaast vindt er ook regelmatig overleg plaats tussen de aangestelde traumapsychologen om te zorgen voor een gelijkvormige aanpak.

In het afgelopen werkingsjaar hebben we heel wat zaken gerealiseerd. De traumapsychologen hebben een meerdaagse vorming gevolgd bij Solentra rond het herkennen en de aanpak van trauma's bij de doelgroep. In elke provincie werd er gezorgd voor een consultfunctie waar scholen en CLB's terecht kunnen met vragen tot ondersteuning. Dat was ook de bedoeling van die inzet.

Zoals ik al zei, ondersteunen de traumapsychologen de CLB-medewerkers en de school bij de begeleiding van de leerling. In totaal kon men al ondersteuning geven bij 162 cases.

De meeste consultvragen hadden meerdere interventies nodig, waarbij er altijd gefocust werd op een trauma- en cultuursensitieve aanpak: de voorbereiding van intakegesprekken, het coachen van gesprekken met ouders, het aanreiken van tools, de aanpak in de klas en de adviesverlening aan de school, het coachen van kortdurende begeleiding, het doorverwijzen naar de juiste instanties enzovoort. Bij vragen vanuit scholen wordt het CLB systematisch betrokken.

Om die kennis en competenties te borgen, organiseren de traumapsychologen een vormingsprogramma, waarin ze inzetten op het vastleggen van een algemene basisvorming voor CLB's en waarbij ze inzetten op het verankeren van de competenties bij de ankerfiguren in elk CLB binnen een regio.

In totaal zijn er vandaag 299 personen gevormd waarvan 69 CLB-medewerkers via een tweedaagse vorming rond cultuursensitief werken, trauma en de aanpak en rol van school en CLB binnen het zorgcontinuüm. Die vormingen werden door de deelnemers positief geëvalueerd en als nuttig en verhelderend ervaren.

Er is een syllabus uitgewerkt en er wordt voortgebouwd aan de draaischijffunctie van het CLB via samenwerking en afstemming met welzijnspartners en externe netwerkpartners.

Na het eerste werkjaar zijn er evenwel nog een aantal noden blijven bestaan. Zo geven OKAN-scholen (onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers), leerkrachten en zorgteams aan dat, wat betreft het herkennen van een trauma en de vertaling ervan naar de onderwijsnoden van de leerlingen, ze bijkomende vorming en informatie nodig hebben.

Er is ook nood aan sensibilisering: trauma's komen vaak pas na een aantal jaren naar boven, als de leerling opnieuw voldoende veiligheid en stabiliteit heeft gevonden. Dat is heel bijzonder. Het kan zijn dat het een tijd duurt vooraleer je merkt wat er met een kind aan de hand is. De link met het vluchtverhaal van de leerling wordt dan niet altijd meer gelegd. Daarom zet ik daar extra op in tijdens het tweede werkingsjaar.

Of het project al of niet moet worden voortgezet, hangt af van veel factoren. Ik ben, mijnheer De Ro, het idee niet ongenegen om te bekijken of we het nog eens kunnen verlengen, maar op dit ogenblik heb ik daar geen budget voor. We moeten dan ook eens nagaan of we nog budgetten kunnen vinden.

Maar ik zie wel een grote meerwaarde in wat men nu doet, ook wat blijvende expertisewaarborg betreft. Stel dat er nog eens zo'n vluchtelingenstroom op gang komt en dat er opnieuw problemen zijn in scholen, dan vind ik het zeker goed dat er voldoende expertise aanwezig is.

Het is nu al gegarandeerd tot januari 2019. Ik zal samen met u allen bekijken of het nodig is om het nog met een jaar te verlengen. Dan moeten we daarvoor ook de nodige middelen kunnen vrijmaken. Het gaat hier niet om de grootste budgetten. Die komen ook uit de vluchtelingenbudgetten.

Maar ik zie alvast een heel grote meerwaarde in wat de mensen op dit ogenblik realiseren op het veld.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Minister, ik apprecieer ten eerste dat u onderstreept hoeveel belang u en de regering aan dit soort – weliswaar kleine, maar met een grote impact op de kleine groep – budgetten en ingrepen hechten, en dat u dat ook hebt verlengd. Op het terrein wordt dat ook aanvoeld als een blijk van vertrouwen.

Het zou me interesseren om informatie vanuit de stuurgroep, waar wij als parlementsleden die de problematiek opvolgen, dingen uit kunnen leren, bij het verslag te voegen. De feedback van de 7 traumapsychologen aan de stuurgroep en de vorming van die 299 personen gaat breder dan alleen maar hun problematiek. Het zijn zaken die wij kunnen oppikken. De collega's van mijn fractie die in de commissie Welzijn actief zijn, vroegen mij te vragen of de draaischijf van de CLB's voor de betrokken leerlingen die extra hulp nodig hebben, die nooit door een CLB of een leerkracht of een traumapsycholoog kan worden gegeven via gespecialiseerde instellingen binnen Welzijn, goed werkt. Als we daar zaken uit kunnen leren, dan krijgen we graag die verslagen.

De syllabus en de vorming onderschrijf ik absoluut. Daarmee vergroot je de professionalisering in die sector. Sommige scholen die werden geconfronteerd met vluchtelingenkinderen die niet langer op de school zitten, hebben mij aangesproken. Soms is dat omdat ze op een andere plaats zijn gaan wonen als ze ondertussen erkend zijn. Voornamelijk gaat het over de gevallen die geregeld in het nieuws komen, waarbij kinderen effectief worden uitgewezen. Dat laat ook wel sporen na bij de achterblijvers.

Voor kinderen die met vluchtelingen in de klas zitten, die aan het eind van hun procedure zitten en worden uitgewezen, is dat ook traumatiserend. Staan die 299 mensen daarvoor open, als er een vraag uit hun klas of school komt? In het afgelopen jaar zijn er zulke gevallen bekend in Oudenaarde, in Sint-Niklaas, en ook in mijn buurt. Het zijn niet alleen de betrokken kinderen en familieleden op wie dat een ongelooflijke impact heeft; dat is ook zo bij klasgenoten en leerkrachten die daarmee worden geconfronteerd. Kunnen zij daar ook een beroep op doen?

Methodes die regelmatig worden gebruikt in de hulpverlening bij het verwerken van trauma's of bij het proberen in het reine te komen met problemen, zijn kringgesprekken of zelfhulpgroepen. Minister, misschien kunt u dat antwoord nu niet geven, maar het zou me interesseren of die vorm van begeleiding hier ook op poten is gezet.

Ik zie twee mogelijke vormen. Een, zoals we uit een aantal andere begeleidingen weten, vormen soortgenoten of kinderen die allemaal hetzelfde hebben meegemaakt, een veilige groep. Het zou ook via gesprekken kunnen gaan waarbij de klasgenoten die de trauma's niet ervaren, betrokken zijn. Voor beiden zou het een oplossing kunnen zijn om de levenservaring van de nieuwe leerlingen in hun klas effectief te horen. Dat kan zeer verrijkend zijn. Twee, het kunnen vertellen van wat er is gebeurd, kan voor sommige kinderen ook een oplossing zijn, met leerkracht en medeleerlingen erbij.

Minister, dit zijn enkele zaken die ik tussen het stellen van de vraag om uitleg en nu heb ontvangen omdat mensen wisten dat ik die vraag zou stellen. Ik ga ervan uit dat u niet op alles een antwoord kunt geven. U kunt me ook schriftelijk antwoorden, waarvoor alvast dank.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, uit het antwoord dat u aan collega De Ro hebt gegeven en het verslag van het Rekenhof, is de rolverdeling mij niet helemaal duidelijk. De 0,5 miljoen euro zijn middelen uit Onderwijs. In het verslag van het Rekenhof staat dat daarvoor 6,3 bijkomende voltijdse equivalenten zijn aangenomen. Zijn die mensen dan aangesteld in de organisaties of in het CLB?

In het verslag wordt ook gemeld dat er 278 minderjarige vluchtelingen zijn bereikt, waarvan er 193 door Solentra in een Vlaams centrum voor geestelijke gezondheidszorg zijn behandeld, en 85 in een Brussels centrum. Daar wordt niet over CLB gesproken. Is het CLB dan enkel een doorgeefluik of hebben ze ook de begeleiding opgenomen voor ze konden doorgeven? Hebben we daar enige duidelijkheid over?

TOPunt vzw uit Gent heeft ook twee extra psychologen aangesteld om ondersteuning te bieden aan CLB's, scholen en leerkrachten. Zijn dat twee mensen van die 6,3 voltijdse equivalenten of zijn dat extra mensen om hun scholen in het Gentse, in Oost-Vlaanderen te kunnen bereiken? Hebben andere provincies dan ook dergelijke initiatieven genomen? Wij horen dat de betrokkenen op het veld zeggen dat ze worden overbevraagd. In welke mate is het CLB een doorgeefluik?

Of nemen ze ook een groot deel van de begeleiding op? We moeten toch waken voor taakbelasting.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Ik heb een dubbel compliment, enerzijds voor de vraagsteller en de zorg die hij formuleerde, anderzijds voor het al aangegane en verlengde engagement door de minister.

Kathleen Helsen (CD&V): Minister, weet u wanneer dat rapport ter beschikking zal zijn? We krijgen nu een aantal kwantitatieve gegevens aangereikt. Het is goed om dat over heel Vlaanderen te bekijken, maar kwalitatieve gegevens zijn ook interessant om te weten hoe een aantal zaken op het terrein verlopen. We moeten goed kunnen beoordelen welke verlenging nodig is.

Kathleen Krekels (N-VA): Het rapport stelde ook dat de verantwoordingsdatum verschoven was naar maart. Minister, hebt u daarover al iets vernomen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Krekels, het is nog maar 1 maart.

Ik geef enkele aanvullingen. We investeren daar inderdaad ongeveer 0,5 miljoen euro in.

Misschien was ik daarnet niet helemaal duidelijk. De traumapsychologen behandelen nooit zelf de leerlingen. Het gaat hier om kennisverspreiding. We hebben gezien dat dit zeer nodig is. Mevrouw Krekels, ik kan zeer goed geloven dat die mensen overbevraagd zijn. Er is er één per provincie en in Brussel en er zijn er twee voor Antwerpen. Als de stad Gent heeft beslist om één iemand extra aan te werven, dan is dat haar keuze. Ik weet dat Gent daar vrij veel voor doet. Dat is dus best mogelijk.

Ik wil zeker de verslagen beschikbaar stellen. De verslagen van het eerste jaar zijn ongeveer binnen. Als ze er zijn, zullen ze aan u worden bezorgd.

Wat is nu de rolverdeling? Het gaat altijd om psychologen die aangesteld zijn bij het penvoerende CLB. Ze zijn niet bij de provincie aangesteld, ze moeten er in die provincie voor zorgen dat ze het terrein bestrijken. Dat vergt veel werk. Die kindjes zitten, als het om Oost-Vlaanderen gaat, niet alleen in Gent. Ze zitten overal. Het vraagt dus veel werk om die expertise te verdelen. Ze hebben een rol als dispatcher. Dat is hier nuttig. Als er nog eens een crisis komt, vind ik het belangrijk dat die expertise aanwezig is, zoals we ook de OKAN-expertise (onthaalonderwijs voor anderstalige kinderen) ondertussen overal hebben verspreid. Dat is een vlek die zich over Vlaanderen heeft uitgespreid. Dat is een heel goede zaak.

Mevrouw Meuleman, die kinderen en leerkrachten zijn bij mij gekomen. Als een kindje plots weg moet, moet niet alleen dat gezin weg. Er zijn ook de school en de klas die achterblijven. Die hebben ook begeleiding nodig. Ik heb in deze commissie gezegd dat de traumapsychologen ook daarvoor moeten kunnen worden ingezet. Ik had daarover een discussie op mijn kabinet. Men zei dat ze geen kinderen individueel mogen begeleiden. Ik merk dat ook hier nood is aan kennisverspreiding. Leerkrachten weten niet altijd bij wie ze terecht kunnen, ook al is dat een kerntaak van het CLB. Ik denk dat onze traumapsychologen daar in de dispatching nuttig werk kunnen verrichten om de expertise te verspreiden indien er te weinig zou zijn. Dat is voor mij een reden om na te gaan of het niet nuttig zou kunnen zijn om ze nog een jaar langer hun werk te laten doen. Maar de rolverdeling moet wel duidelijk blijven. Mevrouw Krekels, u vroeg daar terecht naar.

Het kan niet zijn dat het CLB zegt: 'Voilà, mijnheer of mevrouw de traumapsycholoog, gelieve nu alle veldwerk te doen.' Daarvoor hebben we hen niet aangesteld: we hebben hen aangesteld om de kennisverspreiding te doen. Maar ik zie in Vlaanderen een leemte als het gaat over het omgaan met de trauma's van wie achterblijft. Daar moet meer aandacht aan worden besteed. Ik heb dat aan de staatssecretaris gevraagd. Mochten wij weten wie een definitief bevel heeft gekregen, dan zou de school daarvoor al een traject kunnen opzetten. Maar als wij dat niet weten, kunnen wij natuurlijk niets doen. Dat probleem moet nog worden opgelost.

Er zal hier wellicht nog over worden gesproken. Jullie krijgen de verslagen. Wat mij betreft is de evaluatie van wat die mensen vandaag doen zeer goed. Het was heel noodzakelijk dat we die ingreep hebben gedaan.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Minister, dank voor de bijkomende antwoorden en ook voor de opening die u laat om de kennis die nu wordt opgebouwd verder in te zetten voor een bredere groep, voor leerlingen en leerkrachten die persoonlijk worden geconfronteerd met het vluchten of het moeten weggaan, maar die de warme vriendschapsbanden die er zijn met de betrokken kinderen verbroken zien en zo de nodige 'Herzschmerzen' hebben en ergens terecht moeten kunnen. Het zou natuurlijk beter zijn mochten er geen trauma's worden opgelopen. Daar zijn we het allemaal over eens.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ingeborg De Meulemeester aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over onbetaalde schoolfacturen – 986 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over onbetaalde schoolrekeningen en de aanpak ervan – 990 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over kostenbeheersing in het onderwijs – 997 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw De Meulemeester heeft het woord.

Ingeborg De Meulemeester (N-VA): Minister, indien scholen geen andere manier meer zien om ouders de onbetaalde schoolfacturen te doen betalen, doen ze een beroep op incassobureaus. Dit gebeurt steeds vaker: in 2012 namen scholen 600 incassobureaus onder de arm, in 2016 ging het om 1400 incassobureaus. De scholen zouden in 2016 in totaal iets meer dan 10.000 claims hebben ingediend, goed voor 4 procent van alle schoolfacturen. Gemiddeld ging het om een bedrag van 217 euro.

In totaal gaat het om bijna 2,3 miljoen euro aan onbetaalde schoolfacturen. Dat is een enorm groot bedrag. Scholen hebben nood aan dat geld om goed onderwijs te verstrekken. Scholen zijn dan ook genoodzaakt om – als allerlaatste stap – een beroep te doen op een incassobureau.

Uiteraard moet er aandacht zijn voor een transparante schoolrekening, waarbij de kosten zo laag mogelijk blijven en de ouders en leerlingen vooraf exact weten waarvoor en hoeveel ze moeten betalen. Ook dienen scholen ouders de mogelijkheid te geven om bijvoorbeeld gespreid te betalen.

Minister, u lanceerde in april 2017 het project 'Samen tegen onbetaalde schoolfacturen', dat op 1 september 2017 van start ging. Met dit project wil de minister in eerste instantie een visie ontwikkelen in verband met armoede en het menswaardig innemen van achterstallige schoolfacturen, om vervolgens concrete beleidsmaatregelen uit te werken op maat van de school. 45 scholen stapten in het project. U gaf vanochtend al aan dat het project wordt verlengd en dat vanaf volgend schooljaar opnieuw 44 secundaire scholen in het project zullen kunnen stappen.

De studiekostenmonitor, het instrument dat de studiekosten op de verschillende onderwijsniveaus in kaart moet brengen, loopt sinds 1 september 2017 in driehonderd scholen. Wanneer deze volledig is opgevuld met cijfermateriaal, krijgen we een volledig beeld van de kosten per studierichting in Vlaanderen. Dit geeft ouders en leerlingen meer duidelijkheid en hierdoor weten ze vooraf hoeveel ze moeten betalen.

Minister, hebt u zicht op het aantal keer dat een school beroep deed op een incassobureau in 2017? Wat is uw visie op een totaalverbod op incassobureaus in het onderwijs? Op welke manier wilt u het inschakelen van incassobureaus door scholen voorkomen?

U gaf al aan dat wegens grote interesse het project 'Samen tegen onbetaalde schoolfacturen' volgend schooljaar wordt verlengd. Welke aandachtspunten zijn al naar boven gekomen in het lopende project? Kunt u een stand van zaken geven op vlak van oplossingen voor onbetaalde schoolfacturen, een kostenbewust beleid en de samenwerkings- en opleidingsmogelijkheden?

Kunt u een stand van zaken geven inzake de studiekostenmonitor? Welke timing wordt voor ogen gehouden?

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Minister, u weet dat deze problematiek een van onze stokpaardjes is. We hebben daarover al herhaaldelijk van gedachten gewisseld, maar het wordt altijd zeer tastbaar als je getuigenissen beluistert. Schoolkosten die de schoolse carrière en het traject van kinderen beïnvloeden, dat zou in een beschaafde en welvarende regio als de onze niet aan de orde mogen zijn in 2018.

Gisteren werd dat nog eens pijnlijk duidelijk gemaakt in een Panoreportage op televisie. Barbara, een jonge alleenstaande moeder met vier kinderen, getuigde over de situatie van haar dochter. Die had haar mama verteld dat ze geen soep meer mocht drinken op school omdat de schoolrekening niet betaald was. Dat dreef de moeder, die met 40.000 euro schulden was achtergebleven na een ongelukkig huwelijk met een man die met de noorderzon was verdwenen, tot wanhoop. Ze zei dat de schoolkosten haar boven het hoofd groeiden. De school vroeg de betaling van een boek van 49 euro, dat met alle aanmaningen inbegrepen uiteindelijk 248 euro ging kosten. Het gaat dus vaak niet alleen om de schuld zelf, of de kostprijs van het product, maar alle andere kosten die daarrond cirkelen, in die schuldindustrie die nu ook de weg naar onze scholen heeft gevonden. Dat wordt nu pijnlijk duidelijk. Barbara zei zelfs dat er geen rapport werd meegegeven op het einde van het schooljaar, want ze had de schoolrekening in maandelijkse schijven proberen af te lossen, maar ze was daar een of twee keer niet in geslaagd. Aan haar zoontje werd gezegd dat er nog geen rapport was omdat de rekening nog niet was betaald. Het ontlokte haar op het

einde de bedenking: soms denk ik, als mijn kinderen afgestudeerd zijn in het secundair onderwijs, dan studeren ze hopelijk niet verder, want hoe ga ik dat kunnen bekostigen? Tegelijkertijd sloot ze af met een verhaal van hoop en het besef dat gelijke schoolkansen en een goed diploma het allerbelangrijkste is voor haar kinderen om vooruit te geraken in het leven. Ze hoopte binnen afzienbare tijd van de schuldenspiraal verlost te geraken, maar haar getuigenis sneed wel door merg en been.

Ik weet dat alle collega's in deze commissie daar belang aan hechten en vinden dat financiële drempels nooit de schoolse carrière van kinderen in ons onderwijs mogen belemmeren. Maar toch is het nog altijd zo dat kinderen, vaak vanwege de studiekosten, zeker in het secundair onderwijs, deze of gene studierichting kiezen uit financiële overwegingen en niet op basis van hun eigen talenten en interesses. We moeten er alles aan doen, in een collectieve inspanning, om dit soort gebeurtenissen definitief tot het verleden te laten behoren.

Er zijn goede voorstellen en goede organisaties. Recent formuleerde de vzw SOS Schulden op School, die samen met Welzijnzorg nu een proefproject organiseren rond schuldbeheersing, ook een aantal andere concrete voorstellen rond onbetaalde schoolrekeningen, en we hebben daar vanuit onze fractie mee de hand aan de ploeg geslagen om die voorstellen ook concreet als voorstel van decreet in te dienen in de hoop dat er schot in de zaak komt.

Die voorstellen zijn vijfledig. In de eerste plaats pleiten we voor een transparantere schoolfactuur dan vandaag het geval is. In sommige scholen doet men heel veel inspanningen. Ook het project met de brugfiguren of de ervaringsdeskundigen maakt scholen attent op de nood aan transparantie en het beheersen van de schoolkosten. Blijkbaar zijn niet alle scholen op dat vlak even goede leerlingen. We hebben een voorstel van decreet ingediend om ouders het recht te geven om bij het begin van het schooljaar, middels het schoolreglement, en bij de inschrijving te weten wat de totale factuur zal zijn voor het gehele schooljaar en het recht om in schijven te betalen. Dat is helaas nog niet overal het geval, mevrouw De Meulemeester.

Een tweede voorstel, waarvan we hopen dat de minister en de collega's van de meerderheid er positief op zullen reageren, is het idee van groepsaankopen van schoolmateriaal. In mijn schooltijd was het mogelijk om schoolboeken tegen een heel beperkte vergoeding voor één schooljaar te huren en vervolgens weer door te geven aan andere schoolgenoten.

Vandaag zien we dat alsmaar minder. We zien steeds meer invulboeken. Dat heeft uiteraard te maken met de commerciële ingesteldheid van uitgeverijen. Die spelen in op de leerplannen. Ik zou een oproep willen formuleren om met groepsaankopen en het lenen – in plaats van kopen – van materiaal te starten. Wat vindt u daarvan, minister?

Ik zou ons pleidooi voor een verbod op incassobureaus in ons onderwijs willen herhalen. Ik denk echt dat ze daar geen plaats hebben. Uit de Panoreportage gisteren bleek dat nog maar eens heel duidelijk. Uiteraard moeten we het signaal blijven geven aan ouders dat het belangrijk is dat schoolrekeningen betaald worden. Als een boek 49 euro kost en de uiteindelijke factuur bedraagt 248 euro, dan is er iets niet correct verlopen. Dat zou niet mogen gebeuren. Daar zit niet alleen de schuldeiser achter, de school dus, maar ook de uitgeverij, het incasso-bureau en soms zelfs deurwaarders, en die hebben geen plaats op school wat ons betreft. We zouden dat verbod echt ingevoerd willen zien.

Tot slot, hoever staat het met het onderzoek naar de invoering van de maximumfactuur in het secundair onderwijs? We hebben altijd gepleit voor een stapsgewijze invoering, te beginnen in de eerste graad waar de schoolkosten nog vrij

uniform zijn om dan verder te gaan in de hogere graden met een bepaald maximumbedrag een studierichting in een eerste fase en een uniform bedrag in een volgende fase. We denken dat dat allemaal vrij voor de hand liggende maatregelen zijn, met een breed draagvlak bij de vzw Schulden op School en bij heel veel armoedeorganisaties. Het zijn effectief toch vooral de mensen in armoede die het grootste slachtoffer zijn, of mensen die tegen de armoede botsen, of tijdelijk schulden hebben opgebouwd. Deze toestanden zijn zeer pijnlijk. Het is vaak niet van 'niet willen' maar heel simpel van 'niet kunnen' betalen. Wij denken echt dat het onderwijs absoluut niet zou mogen meewerken aan het verder in de schulden duwen van gezinnen die het al moeilijk hebben.

De voorzitter: De heer de Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Mijn vraag gaat vooral over de kostenbeheersing in het onderwijs. Dit aspect is misschien niet zo sterk benadrukt door de vorige vraagstellers. Ik probeer mijn inleiding wat in te korten wegens de inleiding van de twee collega's.

Op 24 april 2017 stelde u het project 'Samen tegen onbetaalde schoolfacturen' voor, en enkele dagen later, op 27 april, kwam het aan de orde in de commissie. U stelde toen dat het project een hefboom wou zijn om te komen tot een meer kostenbewust onderwijs. Er werd aangegeven dat het Steunpunt Onderwijsonderzoek (SONO) bezig is met een onderzoek naar algemeen toepasbare praktijken, en dat SONO wil werken aan een typologie van kostenbeheersende maatregelen.

De aandacht voor kostenbeheersing in ons onderwijs is uiteraard niet nieuw. Ik herinner mij in de vorige legislatuur een discussie met toenmalig minister Smet op de commissievergadering van 27 oktober 2011. Dezelfde zorgen kwamen toen naar voren. In de discussie over kostenbeheersing komt de maximumfactuur geregeld aan bod. Er zijn believers en non-believers.

Het project 'Samen tegen onbetaalde schoolfacturen' is dit schooljaar effectief van start gegaan en ondertussen berichten de media dat scholen in toenemende mate een beroep doen op incassobureaus om het verlies door onbetaalde facturen te beperken. Dat is wellicht toch niet de ideale manier van werken in de onderwijswereld.

Minister, wat is de stand van zaken naar de typologie van kostenbeheersende maatregelen van SONO? Hoe worden die aan de scholen in het algemeen gecommuniceerd?

Welke adviezen wilt u aan de scholen laten geven rond kostenbeheersing?

Hoe staat u tegenover de inschakeling van incassobureaus door scholen? Moeten ze dat, als ze dat willen doen, vermelden in het schoolreglement?

In bepaalde gemeenten werken de scholen samen met de OCMW's voor hun omgang met schoolkosten. Op de vergadering van 27 april zei u dat hierover geen gegevens worden bijgehouden. De vraag in welke gemeenten de scholen samenwerken met de OCMW's is dus niet aan de orde. Kunt u desalniettemin aangeven hoe u staat tegenover de samenwerking met OCMW's, hoe die desgevallend kan worden gestimuleerd?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, een hele reeks vragen over hoe we stappen vooruit kunnen zetten naar een meer kostenbewust onderwijs. Ik zou een onderscheid willen maken tussen de kosten die de school aanrekent, hoe ze dat doet en hoe de schuldenindustrie daarop inspeelt, en aan de andere kant de

maximumfactuur. Ik zou die twee uit elkaar willen halen omdat ik niet de indruk wil wekken dat scholen die kosten aanrekenen in het secundair onderwijs verantwoordelijk zijn voor de schuldenindustrie. Eén punt is: hoe reken ik de kosten aan? Ik zal daar grondig op ingaan. Tweede punt: hoe gaat de schuldenindustrie daarmee om?

Mevrouw Gennez, ik heb uw voorstel van decreet natuurlijk nog niet gezien, dus ik kan nog niet zeggen op welk voorstel ik wel of niet kan ingaan. Ik ben het echter wel met u eens dat er wel redenen zijn, denk ik, om een aantal stappen vooruit te zetten, ofwel via een decreet ofwel op een andere manier, dat moeten we eens bekijken. Ik ben het er echter absoluut mee eens dat er problemen zijn.

Ik zal starten met het geven van een overzichtje van wat ik nu al heb gedaan in deze legislatuur. Er zijn de specifieke vragen van mevrouw De Meulemeester over het project 'Samen tegen onbetaalde schoolfacturen' en de manier waarop we omgaan met de vzw Schulden op School, met de handvatten die worden aangereikt.

Kijken we even naar de cijfers. Zeven op tien scholen in Vlaanderen worden geconfronteerd met onbetaalde schoolfacturen. Dat is een enorme uitdaging en we mogen absoluut niet denken dat ter zake simplistische oplossingen voorhanden zijn. Er zijn mensen die doelbewust niet betalen, maar er zijn ook mensen die niet kunnen betalen. Het is dus echt zaak om die twee van elkaar te kunnen onderscheiden. Dat doen vergt onderscheidingsvermogen. Daarbij is het voorkomen, zowel voor de school als voor de leerling en voor de ouders, de belangrijkste pijler. Ik zei het daarnet al: je moet een onderscheid kunnen maken tussen willen en kunnen.

Daarom is het heel belangrijk dat ons schoolpersoneel armoedevaardig wordt. U weet dat we daar met alle opleidingen van het kleuteronderwijs aan werken in het project 'Kleine kinderen, Grote Kansen'. Ik zie daar een enorme sprong mogelijk opdat mensen die lesgeven signalen zouden kunnen oppikken van potentiële armoedeproblemen. Dat project kan later ook nog worden uitgebreid, maar ik hoor dat het zeer goed loopt en dat het inderdaad soms aan de hand van kleine dingen is. Dat zat trouwens ook in de Pano-reportage, of het stond vandaag in de krant. Daar vertelde een man dat hij altijd arm is geweest, dat men, toen hij op school zat, in het begin van het schooljaar aan hem vroeg waar hij op reis was geweest, maar dat ze nooit op reis gingen. Dat zijn dus soms heel kleine zaken die ervoor kunnen zorgen dat men daar goed leert mee omgaan, dat men kinderen die opgroeien in armoede, niet nodeloos gaat kwetsen. Voor mij is het dus iets heel belangrijks dat mensen die in scholen staan, dat kunnen lezen, dat ze kunnen zien wanneer er problemen zijn. Zo kan men ook eigenlijk op een heel spontane manier inspelen op de noden die er zijn, zonder dat kinderen daar zwaar mee worden geconfronteerd.

In het beleid zelf pleit ik heel sterk voor het inzetten op kostenbeheersing in de scholen. U zult het met me eens zijn, denk ik. Ook moeten we zorgen voor een zeer duidelijke communicatie met de ouders. Ouders moeten weten wanneer ze welke kosten mogen verwachten, ouders moeten overzichtelijke en duidelijke facturen krijgen en ouders moeten weten wie ze binnen de school kunnen aanspreken. We zien dat uit de praktijk blijkt dat duidelijke communicatie resulteert in meer betaalde schoolrekeningen. Je moet op voorhand duidelijk zijn over wat ouders kunnen verwachten.

Ik heb nu ook nog eventjes de reglementering opgevraagd bij mijn kabinet. Een voorbeeldje: in artikel 35 van de Codex Secundair Onderwijs staat heel, heel duidelijk dat er geen inschrijvingsgeld mag worden gevraagd. Dan staat er: "Na overleg binnen de participatieraad of de schoolraad bepalen de schoolbesturen de

lijst van bijdragen die aan (...) ouders of aan (...) meerderjarige leerlingen kunnen worden gevraagd, evenals de afwijkingen die op deze bijdrageregeling worden toegekend. Deze regeling wordt door middel van het school- of centrumreglement aan de ouders of aan de personen die de minderjarige leerling in rechte of in feite onder hun bewaring hebben, dan wel aan de meerderjarige leerling meegedeeld.” Veel duidelijker kan dat dus niet zijn. Scholen moeten op voorhand afspraken maken, en meer zelfs, ze moeten daarover overleg plegen binnen de participatieraad of de schoolraad. Ouders worden daar dus bij betrokken.

Ik heb er geen enkel probleem mee om in dat artikel, zoals sommigen ook zeggen, standaard in de mogelijkheid van gespreide betaling te voorzien. Ik heb dat al vaak gezegd. Je zegt dus aan de ouders: dat is de bijdrageregeling die we vragen en het is mogelijk om gespreid te betalen. Sommige ouders gaan daarop in, andere niet. Toen mijn kinderen naar school gingen, werd dat standaard aangeboden. Voor mij was het een probleem om alles gespreid te betalen, omdat ik niet zo handig ben in zulke zaken. Dan kun je ouders echter de keuze laten. Dat betekent dat mensen die liever gespreide betalingen hebben, geen actieve daad meer moeten stellen ten overstaan van de school, maar dat de mogelijkheid eigenlijk impliciet wordt geboden. Dat maakt al een groot verschil. Voor mij is het dus geen enkel probleem om dat standaard te doen. Dat hoeft daarom niet in een decreet. Als onze onderwijsverstrekkers samen zouden zeggen dat ze ervoor zullen zorgen dat dat standaard de praktijk wordt, is het voor mij ook opgelost. Dit zijn kleine zaken die niks kosten en sowieso al tot een grote sprong voorwaarts kunnen leiden.

Ook vind ik eigenlijk dat, als er een betalingsprobleem rijst, de inzet op bemiddeling overal prioritair zou moeten zijn, dus dat men niet onmiddellijk een deurwaarder of een incassobureau inschakelt als er een probleem is. Er zou sowieso moeten worden ingezet op bemiddeling.

Ook is ethische schuldinning op scholen oké, maar enkel als dat relevant is. Nog eens, niet alle openstaande rekeningen zijn een gevolg van armoede. Er zijn ook vergeetachtige mensen, of principiële mensen. Je moet ze echter wel uit elkaar kunnen halen en daar op een gepaste wijze mee omgaan.

Het project ‘Samen tegen onbetaalde schoolfacturen’ (STOS) zet volledig in op deze beleidspunten. Momenteel werkt STOS met 45 zeer gemotiveerde scholen. In het najaar van 2018 zullen we ook de concrete resultaten van het project hebben. Die zullen ook voorhanden zijn. Ik zal u toch al wat info geven. We zijn in september 2017 met 49 scholen gestart. Sommige scholen zijn ook in gezamenlijke trajecten gestart. 3 scholen hebben afgehaakt, als gevolg van een directiewissel of omdat er problemen waren met de doorlichting. In 3 andere scholen lopen de trajecten een beetje moeilijk, maar in 43 scholen lopen de trajecten goed tot zeer goed. De scholen zijn vrijwillig in het traject gestapt, zonder uitzondering. Ze zien het nut van een globale aanpak in en doen ook heel veel moeite om na te denken over de schoolkosten en over het op papier zetten van de acties die de komende jaren nodig zijn.

Ondertussen zijn de projectmedewerkers en ervaringsdeskundigen in elk van die scholen ten minste drie keer langs geweest, in de meeste scholen nog meer. Drie is dus een minimum. Elke school heeft een keuze gemaakt van een à twee deeldomeinen waaraan ze concrete acties willen koppelen, bijvoorbeeld visie op armoede, kostenbeleid, communicatie, participatie, de schoolrekening of het solidariteitsfonds. Via dat project wordt één jaar lang voorbereidend werk geleverd, dat de school het schooljaar nadien implementeert. Het project is dus de voorbereiding, en dan ze gaan ze met een aantal maatregelen aan de slag.

Niettemin zijn er veel scholen die nu al quick wins ingevoerd hebben die voor ouders een verschil maken. Ik geef ze even mee. Een: gewoon een contactpersoon

duidelijk op de schoolrekening vermelden. Zoiets eenvoudigs kan al mee het verschil maken. Twee: de standaardmogelijkheid van verspreide betalingen. Drie: samenwerking met het OCMW en/of de lokale armoedeorganisatie maakt een verschil. Vier: gebruikmaken van een aanbod gratis uitstappen. Er bestaan veel van die aanbiedingen in Vlaanderen. Vijf: sportdagen anders organiseren, op een goedkopere wijze. Het hoeft niet per se allemaal veel geld te kosten.

In een meerderheid van de scholen is ook het sensibiliseren van het hele schoolteam achter de rug, via personeelsvergaderingen en nascholingsmomenten, bijvoorbeeld een getuigenis van een ervaringsdeskundige, gekoppeld aan een theoretisch kader over armoede. Zo wordt het personeel zich bewust van de drempels voor sommige ouders om de stap naar de school te zetten en om zelf te praten over de kosten en het belang van een strak kostenbeleid.

Scholen denken ook na over hoe ze ouders met armoede-ervaring kunnen betrekken. Dat is wat ik het meeste hoor. Mensen die in armoede leven, zeggen: 'Betrek ons alstublieft ook bij het schoolbeleid. Want wij vragen niet om alles gratis te krijgen. We willen dat eigenlijk niet. En we willen nog minder dat wij gestigmatiseerd worden om verschillend behandeld te worden. Betrek ons, om te kijken hoe we onze problemen kunnen oplossen.' Dat kan heel sterk het verschil maken.

De meeste scholen gingen over op een systeem waar meerdere rekeningen per jaar worden aangeboden. Veel scholen gaan ook kijken naar creatieve manieren om schoolkosten te drukken.

De STOS-medewerkers hebben ook een aantal praktische materialen ontwikkeld. Bijvoorbeeld: hoe maak je een heldere bijdrageregeling of hoe stel je een heldere schoolfactuur op? Ook anno 2018 is dat nog een issue. En verder: een duidelijke procedure maken voor het innen van de factuur, zodat mensen ook weten hoe dat loopt; een leidraad voor scholen, als ze moeten onderhandelen met een boekenleverancier; een leidraad om een transparant solidariteitsfonds op te starten; en een aantal goedepraktijkverhalen. In april en mei worden nog regionale openvenstermomenten voor de trajectscholen georganiseerd, waarbij ze praktijken met elkaar kunnen uitwisselen.

Vanmorgen stond inderdaad in de krant, collega De Meulemeester, dat het project verlengd wordt. Ik kon gisteren eigenlijk niet anders. De Panoreportage was er, en ze hebben waarschijnlijk overal rondgebeld om te vragen: wat doe je of wat wil je nog doen? Het zou dus een beetje raar geweest zijn als ik niet gemeld zou hebben dat het project verlengd wordt, en zou gezegd hebben: ik ga morgen in het parlement antwoorden. Het voordeel was dat een ervaringsdeskundige ook zijn ervaringen heeft kunnen delen.

Ook het project Schulden op School, dat we al meerdere jaren financieren, werkt mee aan het beleid. De vzw SOS Schulden op School is ook een constructieve partner binnen het ruimere STOS-beleid. Veel van de handvatten die SOS Schulden op School aanreikt, kunnen ook ingezet worden naarmate dat de eigenheid van de begeleide scholen dat toelaat.

Dan is er de aanpak van de onbetaalde schoolfacturen en MyTrustO. Ik heb voor MyTrustO een projectsubsidie uitgetrokken ten bedrage van 50.000 euro. Tijdens dit project lag de focus op het menswaardig innen van mogelijk openstaande facturen. SOS Schulden op School heeft ook een nieuwe publicatie 'Zonder schulden op de schoolbank' ontwikkeld. Dat is heel interessant. Ik kan u dat bezorgen. Er was daarover trouwens een studiedag op 26 januari in het Vlaams Parlement. De nieuwe publicatie wordt ook via de website van SOS Schulden op School aangeboden.

MyTrustO is ook partner in het STOS-project. Ik merk dat ons onderwijsveld langzaam maar zeker zicht krijgt op de werking ervan. Ik ben er vrij snel in

gestapt, omdat ik het heel vernieuwend vind dat uitgerekend vanuit gerechtsdeurwaardershoek sterk wordt aangestuurd op het zo snel mogelijk signaleren van moeilijkheden om te betalen en het mogelijk opstarten van de nodige begeleiding en bemiddeling. Men zet daar dus heel fel in op het menswaardig innen van facturen. Daarbij is het idee van schuldbemiddeling op zich niet nieuw, maar wel het gehanteerde ethische kader door de betrokken gerechtsdeurwaarders, waarbij de essentie en de meerwaarde steken in het maximaal vermijden van zich vaak herhaalde bijkomende en niet zelden hoog oplopende kosten, verbonden aan diverse gerechtelijke stappen of onderhandelingen.

Een mooi en concreet voorbeeld van de werking van MyTrustO is de samenwerking die zij aangegaan zijn met de distributeur van schoolboeken, Iddink. Iddink heeft aan MyTrustO 30.000 dossiers overgemaakt ter opvolging. MyTrustO heeft via hun aanpak het aantal nog openstaande rekeningen inmiddels kunnen herleiden tot iets minder dan 2000 op te volgen dossiers. Rond de overige 28.000 loopt inmiddels een haalbaar afbetalingsplan of werd er door de betrokken schuldenaar betaald.

Ik wil u met dat voorbeeld maar meegeven dat menswaardig innen wel grote effecten kan hebben en dat de manier waarop je de zaken aanpakt, voor veel mensen het verschil maakt.

College De Meyer vraagt hoe het zit met het lokaal samenwerken met bijvoorbeeld een OCMW. Scholen zijn vrij in hoe ze zich organiseren, maar een school kan uiteraard ondersteund worden door bijvoorbeeld de expertise vanuit de OCMW's. Ik vind dat zeer positief. De manier waarop dat gebeurt, laat ik over aan de autonomie van de school, maar we zien dat dit zeker het geval is voor OCMW's en de aanpak van de sociale huizen inzake kostenbeleid. Je kunt daar dus echt heel wat expertise delen.

Ik kan ook meegeven dat in 44 van de 45 scholen die bij STOS betrokken zijn, een werkgroep kostenbeleid is opgericht, waar de lokale partners, zoals de armoedeorganisaties of het OCMW, mee in zetelen. Je ziet dus dat scholen meteen ook de brug maken naar het lokale veld. Tot hier de antwoorden op het menswaardig innen en wat we allemaal kunnen doen.

Ik moet opnieuw naar mijn telefoon grijpen. Ik heb deze ochtend vernomen dat het katholiek onderwijs zeer actief werkt aan een nieuwe regeling en aan een nota die onder de scholen zal worden verspreid. Hierin staat dat de schoolrekening een transactie tussen de school en de ouders is. Ik citeer: "Het is essentieel om de leerling niet te betrekken in de problematiek van de onbetaalde schoolrekening. Een onbetaalde schoolrekening mag niet beletten dat de leerlingen volwaardig onderwijs blijft krijgen. Zo kan hij of zij niet uitgesloten worden van een verplichte schooluitstap, moet hij over de noodzakelijke leerboeken kunnen beschikken en kan de school niet weigeren zijn rapport mee te geven." Dat is informatie die ik deze ochtend heb ontvangen, maar die niet onbelangrijk is voor de voortzetting van het debat en in verband met de gedane suggesties.

Indien de school werkt met een externe firma, zoals een cateringbedrijf of een extern boekenfonds, is dit iets minder evident. Die firma's verzorgen immers hun facturatie. Ik heb echter net aangetoond dat de samenwerking van een boekenleverancier met MyTrustO het effect kan hebben dat de school de boekenleverancier vraagt op dit vlak inspanningen te leveren. Dit is vers van de pers.

De tweede reeks vragen betreft de incassobureaus. De inning van de schoolrekening valt onder de autonomie van de school. Mijn administratie heeft geen zicht op het aantal keren dat de scholen een beroep doen op een incassobureau. Wettelijk gezien, is dit niet verboden. Ik heb begrepen dat hier wordt voorgesteld dit wel te verbieden. We moeten echter opletten en toepassen wat ik net heb

verklaard. Er zijn mensen die niet kunnen en mensen die niet willen betalen. We moeten ervoor zorgen dat niemand denkt dat hij niet meer moet betalen. Als er rekeningen zijn, moeten ze ook worden betaald.

Ik ben absoluut geen voorstander van incassobureaus als oplossing. Ik was gisteren gechoqueerd toen ik zag welke kostencarrousel dit met zich mee kan brengen. Het is aangewezen ethische alternatieven te zoeken. Ik zal dit aankaarten tijdens het overleg met de onderwijsverstrekkers. Mijn standpunt is dat het recht op onderwijs absoluut is. Indien het nodig zou zijn in dit verband een decretaal initiatief te nemen, is dat voor mij geen enkel probleem. We moeten echter weten wat al in de regelgeving zit vervat.

Ik wil onderstrepen dat de onderwijssector dit niet alleen kan. Minister Peeters, de federale bevoegde minister, werkt aan een verscherping van de regels voor de incassobureaus. Dat is een mooi principe. Een principe dat voor mij handig zou zijn, is dat de administratieve kosten nooit hoger dan de schuld zelf kunnen zijn. Ik heb gisteren gezien dat die kosten tien of vijftien keer hoger kunnen oplopen. Dat is spectaculair. Als de mogelijkheid zou blijven bestaan met incassobureaus te werken, zou het handig zijn indien de school in het schoolreglement zeer duidelijk is over welke kosten hierdoor bijkomend kunnen worden aangerekend. Daarover bestaat nu grote onduidelijkheid.

Indien toch betalingsproblemen ontstaan, zullen die problemen in belangrijke mate de relatie tussen de school en de ouders bepalen. Ik verwacht veel van de resultaten van de lopende projecten die we binnenkort zullen ontvangen. We kunnen dan nagaan of we al dan niet regelgevend moeten ingrijpen.

De derde vragencluster heeft betrekking op de studiekostenmonitor. Het onderzoek over de kostenbeheersende maatregelen van het Steunpunt voor Onderwijsonderzoek (SONO) en de studiekostenmonitor zijn aan elkaar gekoppeld. De inzichten uit dit onderzoek zullen, samen met het rapport over de studiekostenmonitor, worden vrijgegeven en met alle scholen worden gedeeld. Het gaat niet enkel om de STOS-scholen, want dat zou natuurlijk een beetje mager zijn.

Een instrument om tot kostenbeheersing te komen, is de invoering van een maximumfactuur. Ik wil echter duidelijk maken dat er altijd kosten zullen zijn. De informatie die we hebben, dateert uit 2012. Toen heeft mijn voorganger een onderzoek laten uitvoeren. Uit de cijfers blijkt dat toen 600 Vlaamse scholen klant waren van een incassobureau om openstaande facturen te laten opvorderen. Dat is een op zes. In Antwerpen liepen de achterstallige facturen op tot meer dan 100.000 euro. Opmerkelijk was dat het vooral ging om schulden in het basisonderwijs, waar al enkele jaren een maximumfactuur van 70 euro per jaar geldt.

Die maximumfactuur belet niet dat facturen toch onbetaald blijven en dat er ook in het basisonderwijs problemen zijn. Het kan dan gaan om maaltijden, naschoolse opvang en dergelijke. Dit gaat veel breder dan enkel de maximumfactuur, maar ik wil eerst zicht hebben op de effectieve resultaten van de studiekostenmonitor. Dat is het traject dat ik heb besproken.

Er is me een vraag gesteld over het opnieuw aankopen van schoolmateriaal. Ik vind dit zeer interessant. In principe zijn de scholen vrij om te bepalen hoe ze hun materiaal aankopen. Ze zijn vrij dit te doen door middel van groepsaankopen, afspraken met lokale handelaren te maken of vanuit de scholengroep materiaal aan te bieden.

Mevrouw Gennez, het voorbeeld dat u hebt gegeven, intrigeert me. U weet dat ik een koele minnaar van invulboeken ben. Ze wegen niet enkel zwaar door in de schoolfactuur, maar ze bepalen tevens te zeer wat in een les effectief aan bod komt. Ik vind het vreselijk dat leerkrachten een invulboek als goeroe nemen. Dat

neemt verschrikkelijk veel onderwijsvrijheid weg. Ik overleg momenteel met de betrokkenen om na te gaan hoe we in de toekomst beterschap kunnen brengen.

Ik overleg met een aantal relevante actoren over de schoolboeken omdat ze natuurlijk een aanzienlijk gedeelte van de totale leerkosten vormen. Als de nieuwe eindtermen er zijn, hebben we natuurlijk een mooi moment. Die eindtermen zullen sowieso niet enkel in leerplannen moeten worden vertaald. We krijgen dan waarschijnlijk ook een pak nieuwe schoolboeken. Wat mij betreft, is dat het moment om tegelijkertijd werk te maken van een vermindering van de invulboeken-cultuur.

Op 21 november 2017 is er een verticaal armoedeoverleg over schoolboeken geweest. We hebben toen een aantal getuigenissen gehoord.

Er is ook overleg opgestart met de educatieve uitgevers via een koepelorganisatie Groep Educatieve en Wetenschappelijke Uitgevers (GEWU) en ook met een aantal distributiebedrijven waaronder Iddink, Lichtvis, dat actief is in Vlaanderen, en de Standaard Boekhandel. Anders dan vroeger worden schoolboekenpakketten vandaag hoe langer hoe meer op het thuisadres van de leerlingen bezorgd. Ik heb dat geleerd door mij in deze materie te verdiepen. Je hebt vaak de schakel van de school niet meer. Daarom moet ik die distributiebedrijven proberen te vinden.

Schoolfacturen komen vaak onverwacht, dat is waar. Ik heb daarnet al gezegd dat de regelgeving al heel helder is over hoe het aangekondigd en doorgesproken moet zijn, maar dat gebeurt blijkbaar niet overal even transparant. Daar moeten we echt de focus op leggen.

Ik zag gisteren, in de Panoreportage dacht ik, dat iemand zei dat zijn kind zijn rapport niet kreeg. Ik wil daar keihard tegen optreden: dit kan niet. Het recht op onderwijs is een recht dat boven alles staat. Wij gaan bekijken op welke manier we daarin kunnen optreden, want het is alle grenzen voorbij dat kinderen om deze reden hun rapport niet zouden krijgen.

Ik heb geprobeerd om een stand van zaken te geven. Ik ben zeker bereid om een aantal decretale initiatieven te nemen. Dan moeten we samen eens kijken wat we doen. Binnen een paar maanden zal er heel veel extra informatie komen, wanneer het eerste werkjaar afgerond is. Het zou misschien goed zijn om dat mee te nemen in mogelijke initiatieven die we kunnen nemen. Maar goed, ik luister naar al uw reacties.

De voorzitter: Mevrouw De Meulemeester heeft het woord.

Ingeborg De Meulemeester (N-VA): Minister, dank u voor uw uitgebreide antwoord. Uiteraard is het wenselijk te vermijden dat scholen incassobureaus moeten inschakelen. Onze fractie is wel geen voorstander van een totaalverbod omdat het belangrijk is dat die scholen aan hun geld geraken. Ze hebben heel veel dingen voorgeschoten. Ze hebben recht op dat geld en ook nood aan dat geld om goed onderwijs te kunnen verstrekken. Er zijn ook de schooltoelagen om de schoolkosten enigszins te dekken.

Bij de koppeling van de schooltoelage aan de kinderbijslag in het kader van het groeipakket, verhogen die schooltoelagen aanzienlijk. Er is 30.000.000 euro extra voor geïnvesteerd. Door die automatisering hoop ik dat er niemand meer uit de boot valt.

U hebt het ook over de transparantie gehad. Die is heel belangrijk. Ik ben heel blij nog eens te horen dat het echt wel belangrijk is dat scholen op voorhand ook aan de ouders laten weten hoeveel een schooljaar gaat kosten. Wij kregen in het kader van deze vraagstelling de terugkoppeling van ouderaden dat sommige

scholen gewoon schoolrekeningen geven zonder enige uitleg. Er staat een bedrag op en verder niets. Zij willen aanklaarten dat dit niet kan. De ouders hebben dat geprobeerd en dat lukt niet zomaar. Misschien is het iets waar we ook aandacht voor moeten hebben en kan het eventueel een verplichting worden dat de scholen op de schoolfactuur zetten waarvoor zij het geld vragen.

Een heel belangrijk item is dat we moeten proberen om het schoolpersoneel armoedevaardig te maken – ik vind het een mooi woord – en te zorgen dat zowel leerkrachten als teams en eender wie die op een school met kinderen omgaat, er een zicht op kan hebben of er een probleem is of niet. Bij het niet-betalen van schoolfacturen heb je twee soorten mensen: degenen die hardnekkig zeggen dat ze het niet betalen en degenen die het niet kunnen betalen.

Ik weet uit ervaring dat heel veel gemeenten samenwerken, onder meer met ervaringsdeskundigen, mensen die vroeger in armoede hebben geleefd, en later ook hun eigen kinderen in armoede hebben opgevoed, maar die zich hebben bijgeschoold en ervaringsdeskundigen zijn, waardoor je op een heel juiste manier aan de teams die opleiding kunt geven. Samenwerking met de Huizen van het Kind speelt daar een heel belangrijke rol in omdat alle actoren, zowel armoedeactoren, als scholen, als het Sociaal Huis en alle organisaties die ondersteuning bieden aan gezinnen, daarin vertegenwoordigd zijn.

De quick wins vind ik al heel leuk. Door in het project te stappen denken de scholen erover na wat ze eigenlijk allemaal aan de ouders vragen voor uitstappen, sportactiviteiten en dergelijke. Daardoor zijn al heel wat quick wins naar boven gekomen. Dat kan ik alleen maar toejuichen. Ik kijk uiteraard uit naar de resultaten van de studiekostenmonitor. Het is absoluut belangrijk dat die leerlingen niet mogen worden betrokken bij het feit dat hun ouders de schoolfactuur niet willen of niet kunnen betalen. Dat kan absoluut niet. Daar ben ik het volledig mee eens. Ik denk, zoals u zegt, dat het menswaardig innen, de manier waarop je omgaat met ouders waarvan je merkt dat ze het niet kunnen betalen, een heel positief effect kan hebben. We kijken uit naar de resultaten op het einde van het schooljaar om er dan verder mee aan de slag te gaan.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Ook van mijn kant dank voor het antwoord. Ik ben blij met de 'awareness' of het besef dat de schoolfacturen en -kosten een probleem is in ons onderwijs. Er zijn talrijke getuigenissen, ook van de Kristelijke Arbeidersjongeren (KAJ) die er hun jaarthema van hebben gemaakt, die dat nog eens onderstrepen. Ik ben tevreden dat we daar bijzondere aandacht aan zullen schenken.

Minister, ik begrijp u ook goed dat u bereid bent om rond transparantie een initiatief te nemen. Misschien kunnen we in overleg gaan met de collega's van de meerderheid. Ik hoor ook mevrouw De Meulemeester zeggen dat zij daar aan mee willen werken. Als we daar de regelgeving kunnen verfijnen, dan hebben we al een belangrijke stap gezet. Hetzelfde met de gespreide betalingen. Die twee elementen staan al in ons voorstel van decreet dat we hebben ingediend. Ik ben graag bereid om daarover met de collega's en het kabinet in overleg te gaan.

Hetzelfde geldt voor de duidelijke communicatie, maar dat is één cluster van dingen die beter kunnen en die we nog duidelijker kunnen inschrijven in onze codex.

Ik was aanwezig op de studiedag van SOS Schulden op School in het Vlaams Parlement. Ik heb uiteraard ook met aandacht uw communicatie gelezen deze ochtend. U geeft daarin aan dat 7 op de 10 scholen een betalingsprobleem hebben en eigenlijk te weinig een kostenbeheersingsbeleid. 45 scholen zitten in het

ervaringsdeskundigenproject. U kondigt er nu een aantal bijkomende aan. Maar ons Vlaams onderwijs alleen al telt 1106 secundaire scholen. Er is dus nog een hele grote groep worstelende scholen of scholen waar er geen rechtstreekse interventie is. Ik denk dat het beter is dat we het beleid algemeen uitrollen, eerder dan met proefprojecten. We moeten proberen voor structurele oplossingen te zorgen.

U weet natuurlijk dat wij vanuit onze fractie wel voorstander blijven van de maximumfactuur in het secundair onderwijs. Wij vinden namelijk dat er studiekosten zijn die rechtstreeks verbonden zijn aan het recht op onderwijs enerzijds en een aantal andere kosten, zoals de kosten voor nabewaking of naschoolse opvang, maaltijden, reizen, die daarbuiten vallen. Het is voor de helderheid heel belangrijk dat ouders weten hoeveel een schooljaar voor hun kind kost, zodat ze weten hoeveel ze moeten reserveren om hun kind het komende schooljaar te laten studeren. De rest zijn opties. En uiteraard zijn gezonde maaltijden, de brede school en naschoolse opvang belangrijk. Maar die vallen er een beetje buiten.

Wij vinden de maximumfactuur een goed instrument om de 1106 secundaire scholen bewust te laten omgaan met hun kostenbeleid.

Een derde element van uw antwoord betreft MyTrustO. U zegt dat we die voor 50.000 euro zullen subsidiëren. Uiteraard geven wij alle steun aan een organisatie die inzet op het menswaardig innen van schulden. We vinden het ook positief dat er wordt samengewerkt met een leverancier van schoolboeken om het probleem in kaart te brengen.

Maar we hebben toch ook een signaal gekregen van armoedeorganisaties, meer bepaald van het Netwerk tegen Armoede, over de werking van MyTrustO. Zij geven wat bezorgdheden aan, namelijk het feit dat MyTrustO stelt: 'Mensen in armoede zijn niet onze doelgroep, maar wel mensen die zich boven de armoedegrens bevinden. De anderen moeten maar via het OCMW worden opgevolgd.' Bovendien vraagt MyTrustO blijkbaar een instapkost van 150 euro aan de schuldenaar en dan nog eens een maandelijkse afhandelingskost van 90 euro. Zij zeggen dat dat erg veel is, ook voor mensen die zich net boven de armoedegrens bevinden. Want we klagen aan dat er kosten bij komen via intermediairen, die niet bijvoorbeeld de kost van de boeken dekken, maar wel van het incassobureau of van de deurwaarder. Maar blijkbaar vraagt MyTrustO zelf ook een instapkost. Ik was me daar tot vandaag eerlijk gezegd niet van bewust. Maar dat lijkt me toch een risico te zijn. Het is zelf een vereniging van gerechtsdeurwaarders. De heer Van Buggenhout was gisteren te zien in de Panoreportage. Zij zetten inderdaad in op bemiddeling en menswaardig innen. Maar die intermediaire kost is bij MyTrustO ook aan de orde. Het is toch wel een probleem dat, als we dan subsidiëren, daar een kost tegenover staat die wordt afgewenteld op de ouders die in schulden zitten.

Men vraagt de ouders ook een schuldbekentenis te ondertekenen, terwijl er geen onderzoek werd gedaan naar de gegrondheid van de schulden. Het Netwerk tegen Armoede geeft aan dat dat heel gevaarlijk is, omdat dat de ouder elke kans ontnemt om eventueel onterechte facturen aan te kaarten. Want je moet een schuldbekentenis tekenen, maar dan kun je niet meer in beroep gaan tegen eventuele kosten die worden doorgerekend en die problematisch zijn.

Zoals ik daarnet zei, komt niet iedereen in aanmerking voor MyTrustO. Ze verwijzen dan door naar het centrum algemeen welzijnswerk (CAW) of het OCMW. Maar het is absoluut niet duidelijk op welke basis. Is dat alleen voor mensen die al een dossier hebben bij het OCMW of voor mensen die steungerechtigd zijn? Of geldt dat ook voor andere mensen? Daar is ook nog wel wat onvolkomenheid. En zo zijn er nog een aantal dingen die niet optimaal zijn aan het systeem. Ik wilde hier graag overbrengen dat het belangrijk is om dat nog eens te onderzoeken.

Uiteraard heb ik geen probleem met de subsidies, maar dan moeten ook de voorwaarden waarbinnen men opereert, het probleem niet erger maken. Waarschijnlijk is overleg met MyTrustO hier dan toch wel aangewezen.

Ten slotte is er het verhaal van de incassobureaus. Ik voel bij de minister een bereidheid om die uit de school te bannen. Bij de collega's van de N-VA hoor ik iets meer terughoudendheid op dat vlak. Wij denken dat die bureaus geen plek hebben in een schoolse context: niet op school en ook niet via een omweg. Want bij het aankopen van heel wat schoolboeken, komt de school er bij wijze van spreken niet meer aan te pas, gaat de factuur rechtstreeks van de uitgever naar de ouders en gaat de deurwaarder ook rechtstreeks aankloppen bij de ouders. In uitzonderlijke gevallen blijkt de school zelfs niet op de hoogte te zijn. We moeten vermijden dat er op het terrein scholen zouden kunnen zijn die hun handen in onschuld wassen, die zeggen: 'Wij weten van niets, dat is iets tussen u en de uitgeverij van de schoolboeken.' Wij vinden dat de school wél de actor is die met de ouders de dialoog moet aangaan en niet ergens een anonieme, al dan niet Belgische, uitgever. Wij vinden dat de school altijd bemiddelaar moet zijn.

Ook hier willen we graag steun vragen voor ons voorstel van decreet om die incassobureaus te bannen, laat staan gerechtsdeurwaarders. Wij denken dat de kostenverhoging die dat met zich meebrengt ten opzichte van het initieel verschuldigde bedrag nooit aan de orde mag zijn. Het mag geen plek hebben op onze scholen.

Tot slot kijken we uiteraard uit naar de resultaten van de studiekostenmonitor en zullen we het dossier met veel aandacht blijven opvolgen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, collega's, ik zal kort zijn want ik heb vanmiddag nog een ander engagement.

Minister, ik dank u voor uw geëngageerd antwoord. Ik wil nog eens ten overvloede stellen dat incassobureaus hoe dan ook de factuur op zich nog duurder maken wegens de bijkomende kosten. Ik merk in het debat dat er een aantal zorgen zijn die we met z'n allen delen en dat er een aantal suggesties zijn waarvan we sommige ook met z'n allen delen. Voor mij zijn sleutelwoorden in deze discussie 'kostenbeheersing', 'dialoog' en 'bemiddeling'.

Kathleen Helsen (CD&V): Minister, ik zou me graag aansluiten omdat ik het belangrijk vind dat de problematiek ten gronde wordt aangepakt. U stelt dat zeven op tien scholen te maken hebben met onbetaalde facturen. Dat is zeer veel. Ik denk dat we echt wel moeten nagaan hoe we de situatie kunnen aanpakken. De lopende projecten zijn uiteraard positief, maar ik volg collega Gennez dat we op korte termijn zouden moeten kunnen evolueren naar een aanpak in de 70 procent van de scholen die met de problematiek te maken hebben.

Ik denk dat het goed is dat op basis van de kennis die wordt opgedaan, een plan van aanpak voor scholen kan worden uitgewerkt. Ik stel vast, op basis van uw informatie, dat scholen eigenlijk toch onwetend zijn over de manier waarop ze ermee kunnen omgaan en dat het goed is om dat voor iedereen ter beschikking te stellen.

Tot slot stel ik me de vraag of het geen aandachtspunt kan zijn voor de inspectie wanneer ze naar de scholen gaan, en of het geen element van de controle kan zijn over de manier waarop scholen aan de slag gaan. Als we kijken naar de effecten van onderwijs op leerlingen, mogen we niet onderschatten dat het niet enkel en alleen van belang is dat scholen zich niet zozeer richten tot de leerlingen om met de problematiek om te gaan, maar dat kinderen onrechtstreeks ook te

kampen hebben met de ouders die in dialoog gaan met hun kinderen en zeggen dat de school misschien een last is. Ik vind dat school zowel voor leerlingen als voor ouders een kans moet zijn op ontwikkeling en dat het omgaan met de financiële problematiek waar bepaalde gezinnen mee te maken hebben, eigenlijk op de school van kinderen geen element mag zijn, geen drempel mag zijn om die beleving te hebben. Ik denk dat we niet mogen onderschatten welke impact de manier van spreken over school heeft, van ouders op kinderen. Dat heeft ook zijn effecten in de manier waarop kinderen op een school al dan niet functioneren. Ik vind het heel belangrijk dat wij de druk die bij de kinderen, maar ook bij ouders, leeft, maximaal kunnen wegnemen.

We moeten nagaan hoe we dit in de toekomst kunnen aanpakken, met de vraag hoe we toch zo snel mogelijk naar een brede aanpak kunnen overgaan.

Minister Hilde Crevits: Nog drie zinnen, want ik heb ook een andere afspraak vanmiddag.

Eerst over een misvatting, collega's. Het is niet de bedoeling dat het beperkt blijft tot die 44 of 45 scholen. Ik zocht scholen die er vrijwillig werk van wilden maken om dan tot goede handvatten te komen die overal kunnen worden ingevoerd en die eventueel kunnen leiden tot decretaal werk. Het is de bedoeling om het te kunnen verspreiden naar alle scholen. Sommige dingen zullen verplicht zijn, andere verhelderend, maar dit is wel zeer nuttig. Je voelt ook wel dat het een cultuuromslag vraagt van scholen. De pedagogische begeleiding zou daar ook veel in kunnen doen.

Voor de inspectie moet ik nagaan hoe dat in de nieuwe manier van inspecteren zou kunnen worden meegenomen. Ik zal dat met hen nagaan.

Collega Gennez, MyTrustO heeft eenmalig 50.000 euro gekregen. *(Jan Peumans komt binnen)*

Voorzitter, wat een genoegen om u hier te zien. *(Opmerkingen van Jan Peumans)*

Echt? Dank u wel.

We hebben hun dat eenmalig gegeven om de tool te ontwikkelen. Dat is intussen gebeurd. Er is dus geen ondersteuning meer.

Het is waar dat er een instapkost is, maar als je dat afzet tegenover de globale schuldenproblematiek die mensen hebben, is dat vele malen kleiner dan wat je aanrekent als er verschillende aanmaningen komen. Het is een enorm verschil. Ze moeten ook net die bemiddeling kunnen doen. Het valt dus wel mee. De andere punten die u aangaf, wil ik graag met hen bespreken. Als er zorgen zijn over de werking, zullen we dat onderzoeken, maar ze maken wel ethisch kader.

Ik stel voor, als dat voor jullie goed is, dat zodra het verslag van het eerste jaar er is, we eens samenzitten – het mag gerust over de grenzen van meerderheid en oppositie heen zijn – om na te gaan wat de doorsnede is van wat we wel gezamenlijk willen organiseren. Het staat anderen dan vrij om voorstellen van decreten in te dienen die meer verregaand zijn, maar misschien is er ook wel een stuk doorsnede mogelijk van maatregelen die wel mogelijk zijn.

De voorzitter: Mevrouw De Meulemeester heeft het woord.

Ingeborg De Meulemeester (N-VA): Minister, ik dank u voor uw bijkomende antwoorden.

Ik heb nog een reactie op wat mevrouw Gennez zei. Ze wilde incassobureaus volledig bannen. Ik blijf erbij dat een school perfect kan filteren of ouders willens

nillens niet betalen, of ze inderdaad een probleem hebben van armoede of het wat moeilijker hebben. Ik blijf erbij dat, indien ouders echt zeggen 'Sorry, wij weten dat onze kinderen toch recht hebben op onderwijs. Als we die rekeningen niet betalen, krijgen ze toch les', scholen toch moeten kunnen proberen aan dat geld te geraken bij echte hardnekkige wanbetalers.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Ik hoor toch een goodwill om de problematiek te benaderen, en daar ben ik blij mee. Wij zullen inderdaad concrete voorstellen blijven doen en alle collega's blijvend proberen te overtuigen omdat we effectief denken – meer dan denken, we voelen dat heel erg aan – dat een financiële drempel voor een kind een probleem is op school. Dat mag niet het geval zijn, het moet gaan over de talenten, interesses en maximale leerwinst. Pas dan zullen we in ons onderwijs kunnen spreken van echt gelijke kansen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.